

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 26

UVO
Kamunų Ramovė
KRAITYKŲ

Iš mūsų kovų (1920 m).

Pažymėtini įvykiai prieš 10 metų.

1919 metų liepos mėnuo.

- 1 d. Pradėtas formuoti Kauno batalionas (vėliau išsiplėtęs į 7 pėst. pulką). Biržų ir Joniškėlio komendantūros likviduotos. Panevėžio grupės bare vedama žvalgyba Suveko miestelio rajone. Bolševikai iš kai kurių vietų pasitraukė.
- „ Ukmergės grupės bare ramu.
- „ Perduotas Susisiekimo Ministerijai Panevėžio — Utenos siaurasis geležinkelis.
- 2 d. Atvyko į frontą Šiaulių bataliono dalys.
- „ Atvyko į Panevėžio batalioną „Balachovičiaus būrys“ (neva pasižymėjęs savo ypatingu drąsumu).
- „ Panevėžio grupės štabas persikėlė į Vižeičių kaimą (7 klm. į rytus nuo Rokiškio).
- „ Pirmoji lauko ligoninė pradėjo veikti Utenos dvaro rūmuose.
- „ Ukmergės grupės dešiniajame sparne vyksta lenkų — bolševikų smarkios kautynės Vydzijų rajone.
- „ Lenkų generolas Šeptyckis, lietuvių fronto vadas, pasiūlė mūsų kariuomenės vadui pasikeisti karininkais ryšiams: lietuvių — Vilniuje ir lenkų — Kaune išaiškinti nesusipratimams tarp lietuvių ir lenkų kariuomenių.
- 3 d. Panevėžio grupės bare bolševikai didelėmis jėgomis pagalba ginkluoto 2 patrankom šarvuoto traukinio puolė paliai geležinkelio liniją (Eglaitė — Obeliai). Iš karto mūsiškiai pasitraukė, bet vėliau kontrantpuoliu bolševikus atmetė. Mūsiškiai 2 užmušti ir 1 sužeistas. Priešo paimta 6 nelaisvėn; užmuštųjų skaičius neišaiškintas.
- „ Ukmergės grupės bare mūsiškiai išvijo bolševikus iš Jakunčių, Juzefavo ir Baltriškių. Kita mūsiškių grupė išvijo iš Puslių kaimo, Boreikiškio ir Joniškio. Čia puolimas buvo daromas su artilerijos pagalba. Paimta 5 bolševikai nelaisvėn.
- 4 d. Ukmergės grupės bare kai kuriose vietose mūsiškiai bolševikus išvaikė iš užimamų pozicijų.
- Atvykęs iš Vilniaus lenkų gen. štabo karininkas pareikalavo mūsų sargybas iš Vievio miestelio ir stoties atimti ir palikti tik karininką ryšiui.
- 5 d. Panevėžio grupės bare vykdoma sustiprinta žvalgyba. Paimta 4 bolševikai nelaisvėn.
- „ Bolševikai laikosi linijoje: Dveten — Mukany — Stamany — Siviški — Veisensee — Annenhof — Paberžiai — Jegonys — Gudai — Vaidminiai — Suvekas — Kukliai — Aviliai.
- „ Ukmergės grupės bare bolševikai visą naktį šaudė iš šautuvų ir kulkosvaidžių. Pavakary bolševikai pradėjo pulti grupės dešinią sparną, nes lenkai buvo pasitraukę.
- „ Įsakymas prieš lenkus stovinčioms dalims vengti su jais ginkluotų susirėmimų; pavartoti ginklą tik tada, kai jau lenkai jėga veršis.
- 6 d. Panevėžio grupės dalys 6 val. išsiuntė žvalgybą: 1) Bradesiai — Antazavė — Kukliai; 2) keliu Mielanai — Žirėnai — Svyliškiai — Manuliškiai — Balčiūniškiai — Suvekas; 3) keliu Aleksandravėlė — Kumpoliai — Vaidminiai — Rautensee; 4) keliu Šalūnai — Ajačia — Savėnai — Gudai — Šarlotenhof. 20 val. prasidėjo didesnių jėgų žygiavimas ir koncentracija. Naktį koncentracija baigta ir prasidėjo kautynės.
- „ Ukmergės grupės bare bolševikų puolimas mūsiškų šautuvų, kulkosvaidžių ir patrankų ugnimi sulaikytas. Bolševikams pasisekė užimti Gatelius, Narutiškį, Brinkliškį ir Balčius. Vėliau tik vyko žvalgų susirėmimai. Naktį mūsiškiai kontrantpuoliu išvijo bolševikus iš Boreikiškio. Kautynėse dalyvavo ir artilerija. Iš abiejų pusių buvo užmuštų. Kairiajame sparne bolševikai paėmė mūsų raitininkų užtvorą Langelių kaime. Vėliau mūsiškiai bolševikus iš Langelių išvijo.
- „ Iš Mariampolės vokiečiai išsikraustė, paliko tik komendantūrą.
- „ Išleista I—ji Lietuvos Karo Mokyklos laida.
- 7 d. Panevėžio grupės bare mūsiškiai po kautynių užėmė Baverną, Dronki ir Ilūkštą.
- „ Ukmergės grupės bare 18 val. bolševikai iš artilerijos apšaudė Gatelių kaimą. Šaudymas tęsėsi 5 valandas. Naktį bolševikai puolė Gatelių kaimą, bet buvo atremti.
- „ Lenkų fronte, 7 klm. nuo Žiežmarių, lenkai apsupė mūsų užtvorą ir atidengė ugnį. Šaudymas tęsėsi 10 minučių. Kitas susirėmimas su lenkais įvyko ties Kruoniu. 2 mūsiškiai sužeisti. Trečias susirėmimas įvyko ties Peliūnų km. (2 klm. į pietus nuo Kietaviškio). Čia keletas lenkų sužeista. Vėliau lenkai puolė Aukštųjų Jagelionių kaimą (4 klm. į pietus nuo Kietaviškio). Kita lenkų grupė apšaudė mūsų sargybą Kazokiškuose.
- „ Bendrai jau daugely vietų lenkai peržengė Santarvės misijų nustatytą tarp lietuvių ir lenkų demarkacijos liniją. Mūsų kariuomenės vadas protestuoja ir prašo generolą Šeptyckį atšaukti savo kariuomenę, žygiuojančią Daugų — Jezno — Kaišiadorių kryptimi.
- 8 d. Įsakyta įsteigti Ukmergėje įgulos lazaretą.
- „ Visame Panevėžio grupės bare eina smarkios kautynės. Pavakary bolševikų priešakinės dalys atmetos iki Dveten, Kalvan, Stamany, Liudvigovo linijos. Mūsų žvalgai pasiekė net Dauguvos krantą.
- „ Ukmergės grupės bare žvalgų susirėmimai. Salako rajone pastebėta 8 bolševikų patrankos, Šiukšėių — Degučių rajone 4 patrankos.
- „ Lenkų fronte 11 val. lenkai puolė mūsų sargybą Kazokiškuose. Pirmą nuginklavo sargybinių, paskui apsupė sargybos būstą pradėjo šaudyti. Mūsiškiai iš būsto per langus atsišaudė. Mūsų 2 sužeisti.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XI metai.

Kaunas, 1929 m. liepos m. 4 d.

Nr. 26 (526)

Saugokimės provokacijos.

„Toks tokį pažino ir ant alaus pavadino“,—sako mūsų sena patarlė. Šią patarlę taikau neribotų svajonių „genijui“ Pilsudskiui ir amžinai valdžios trokštančiam Plečkaičiui su savo chevra.

Pilsudskis, su Varšuvos jėga nepalaužęs lietuvių tautos valios ir pasiryžimo kovoti, pradėjo svajoti kokiu būdu galėtų palaužti lietuvių tautos stiprybę iš vidaus. Ir štai jam talkon pasisiūlė nuo pat pirmųjų Lietuvos nepriklausomybės dienų dirbęs išdavikišką darbą Plečkaitis su savo sėbrais. 1919 m. pradžioj, bolševikams grobiant Lietuvą ir mūsų savanoriams pradėjus organizuotis Lietuvai ginti, Plečkaitis Suvalkų krašte tai vienoj, tai kitoj vietoj, vietos bolševikų remiamas, bandė puldinėti mūsų savanorius, tikslu juos nuginkluoti ir ardyti susisiekimo priemones bei kitus įrengimus. Bet veltui! Nepasisėkė jam užimti Lietuvos „sosto“, kurio taip troško. Lietuva, tikrųjų tėvynės sūnų remiama, sustiprėjo ir įkūrė lietuviškąją krašto nepriklausomybę.

Praėjo keletas metų. Daug buvusių mūsų vidaus priešų, pamatę, kad jų darbas buvo bergdžias, nurimo. Bet Plečkaitis, matyt, savo norų Lietuvoj „karaliauti“ neužmiršo. Negalėjęs nieko įveikti bolševikų pagalba, paspruko pas Pilsudskį paramos prašyti. O Pilsudskiui to tik ir reikėjo. Atitiko kirvis kotą.

Iš karto, matyt, Plečkaitis tikėjos lengvai savo norus įvykdyti, gražiais žodžiais apdumti lietuvių akis ir palaužti jų vienybę. Lindo į mūs tautos tarpą, taip pat bandė įlsti ir į karių, bet visur pasirodė veltui jo pastangos dėtos. Ypač karių tarpe pasirodė jo piktai sėklai labai bloga dirva.

Nustojęs ūpo greitai savo siekius įvykdyti, ryžosi iš lengvo griaužti lietuvių tautos vienybę ir atsparumą kovai ir, Pilsudskio zlotais remiamas, stengtis paraližuoti vyriausybės ir tautos bendradarbiavimą. Tuo tikslu ir buvo pradėjęs šį pavasarį vykdyti visą eilę terorų prieš vyriausybės narius ir šiaipjau jiems kenksmingus pilie-

frontą (1920 m.).

Vienas mūsų krašto vaizdelių. („Skautų Aido“ klišė)

čius. Ir štai per paskutinius tris mėnesius be žymiausio jų teroro, per kurį žuvo kpt. Gudynas, žuvo dar Žagarės vyr. pol. Antanas Paleckis, Kėdainių apskr. Krakių val., Pilemontų vienk. gyventojas Vladas Maciejauskas. Be to, dar buvo įvykdytas bombų sproginimas Mariampolės kriminalinėje policijoje ir mesta bomba į Darbėnų vešąją policiją, tik abejose vietose apsiėjo be žmonių aukų. O kiek jų įvairių puldinėjimų mūsų pasienio policijos Lietuvos-lenkų administratyvinėje linijoje pasikartodavo ir iki šiol dar pasikartoja. Štai ir birželio m. pradžioje Trakų apskr. buvo susidurta su per liniją einančiais Nepriklausomon Lietuvos plečkaitininkais, bet, nabagai, užspirti, bombas ir pragaro mašinas palikę, nubėgo vėl pas savo „dėdes“. Visus jų žygius paminėti užimtų daug vietos. Ir nėra reikalo. Jie savo tais žygiais manė nugąsdinti Lietuvos vyriausybę ir visuomenę. Bet skaudžiai apsiriko! Pasirodo, kad ištikimieji krašto sūnūs dar glaudžiau savo jėgas sujungė kovai su priešais ir vietoj „nusi-gąsti“, dar labiau pasiryžo kovoti. Terorais plečkaitininkai tik labiau paraližavo savo veikimą Nepr. Lietuvoje. Pasirodo, kad lazda turi du galus. Ir štai antram lazdos galui atsisukus karo teismu buvo sušaudyti Šiauliuose pagauti teroristai Aleksas Merkelis, Petras Gavėnas, Teofilis Ruzgas, Vincas Augaitis ir kap. Gudyno nužudyto-

jas studentas Aleksandras Vosylius. Taip pat mūsų vyriausybė buvo priversta griežtesnių priemonių plečkaitininkų veikimui sustabdyti ir išleisti ypatingą įstatymą net mirtimi bausti prigulinius prie plečkaitininkų organizacijos.

Plečkaitininkų drąsesniam veikimui užkirtus kelią, aišku, tenka jiems griežtis kitų priemonių. Be to, ši verčia daryti ir lietuvių tautos priešingas jiems nusistatymas. Negalėdami kitu būdu patraukti sau šalininkų, griebiasi jau senai bolševikų išbandytas priemones, provokacijos būdu jiems patinkamus mažiau susipratusius asmenis įtraukti į savo žabangus. Ši priemonė yra vykdoma šio kiais sumetimais, būtent, iš pasalų įtraukti kokį nors asmenį į savo tarpą ir jeigu jis pagaliau pastebėtų savo klaidą, suprovokuoti jį, kad jis susidurtų su kokia nors bausme ir atsitūptų stovykloje bei kalėjimuose su jų sėbrais ir tuo būdu arba keršto už nubaudimą vedamas, arba susigyvenimo su jais keliu taptų šalininku. O jeigu pasirodytų kokį nors asmenį ir tokiu keliu neprivers sau tarnauti, tai jį iš keršto dar labiau įklampintų. Tokių reiškinį jau pastebėta. Ši bolševikų priemonė, pasirodo, ir plečkaitininkams nesvetima.

Šitokių provokacijų reikėtų saugotis, ypač jaunesniems žmonėms ir karštesnio būdo.

Manau, kad dabar vasaros metu, kada mūsų kareiviai lengviau susiduria su civiliais asmenimis, tokiomis provokacijomis jie bandys įstoti ir į mūsų karių tarpą. Čia tenka mums būti atsargesniems, ypač puskarininkiams, su įvairiomis civilijų pažintimis, kad ir su merguželių, nes ir per jas daug daroma. Pastebėjus ką nors įtariamo — nutraukti pažintis, o geriau pastebėjus — pranešti savo viršininkams, kad vėliau dėl savo neatsargumo netektų gailėtis.

Tokie tipai, kaip Plečkaitis, kurie 1919 m. bolševikų, o dabar lenkų pagalba dirba išdavikišką Lietuvai darbą, aišku, neturi jokių idėjų, visuomenei nieko gero nelinki, bet tik siekia sau karjeros į viršūnes atsisėsti. Su tokiais asmenimis rimtam ir doram žmogui ne pakeičiui.

Karys-savanoris.

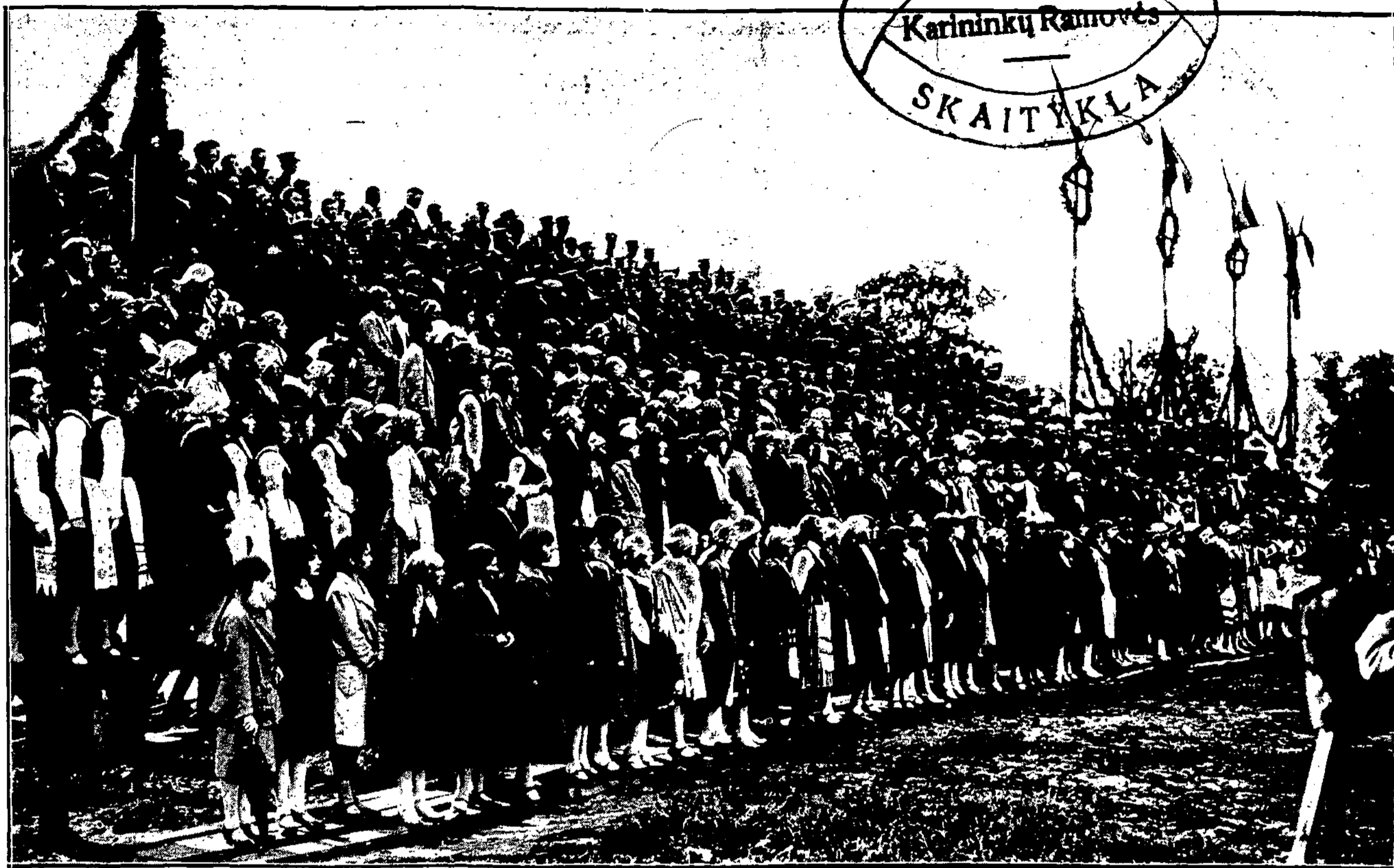
Šaulių šventė.

(žiūr. „Kario“ 25 nr.).

Antroji diena. Prieš pietus pilna Kaune vaikščiojančių uniformuotų šaulių. Visų lūkestys — ką šauliai parodys po pietų. 16 val. šaulių eilės ir publika pripildo L. F. L. S. stadioną. Atvyko Respublikos Prezidentas su žmona, ministeris pirmininkas su žmona ir sūnėnu, vidaus reikalų ir žemės ūkio ministrai, ir daug kitų aukštųjų svečių pažiūrėti mūsų šaulių gražių mankštų ir pasiklausyti sielgaivinantių jų dainų.

Gražu buvo žiūrėti, kai tūkstantinė šaulių sportininkų eilė praėjo pro vyriausybę ir publiką ir iškeltomis dešinėmis rankomis sveikino svečius. Iš sporto buvo atlikti 3 ritmiški judesiai, paskutinis jų

su šautuvais. Mankštoje dalyvavo apie 700 šaulių. Tai pirmą kartą šauliai taip gausiai pasirodo mankštose. Tiesa, pas šaulius trūko to taip pasigėrėtino ir išpūdingo sutarimo — visi kaip vienas — kokį tenka matyti pas karius, pasitaikė viena kita klaida, bet į tai netenka kreipti didelio dėmesio. Reikia atminti tai, kad šauliai yra išsiskirstę po visą Lietuvą būriais, negali sueiti į gausingas grupes susiprasti ir tik pirmą kartą taip gausiai pasirodo. Be to, ir suvažiavę į Kauną neturėjo laiko visiems mankštos dalyviams bendrai pasimankštinti, susiprasti ir įgusti tokioje 700 vyrų grupėje veikti. Ir visa tai turint galvoj tenka tik pasigėrėti, kad mū-

Šaulių jungtinis choras dainuoja per savo šventę (1929 VI. 24.).

sų šauliai dirba ir moka dirbti ne tik krašto gynimo ir kultūros darbą, bet ir kūno lavinimo. Tai buvo matyti iš jų mankštos.

Po mankštos prasidėjo dainos. O kas nežino, kad šaulių chorai pas mus yra ne paskutinėj vietoj. Jau senai tai pastebėta. Ir Kauną, ir provinciją, net ir pačius tolimiausius Lietuvos užkampius šaulių chorai ne kartą atgaivina savo žavingomis dainomis. O jų dainos ne tik lietuvių kalbos, bet ir tikros lietuvių dvasios — lietuvių tautos mėgiamos, žadinančios lietuvių sielą. Jų dainos... kilusios iš pačios mūsų liaudies sielos, arba tos dainos, kurios dar sunkiais mūsų tautai laikais kėlė lietuvių susipratimą, dvasią ir pasiryžimą dirbti dėl Lietuvos, kovoti dėl jos laisvės. Tos dainos ir šiandien gaivina lietuvių sielą, nes jo kovos dar nebuvo baigtos. Ir Vilnius laukia mūsų žygių, ir jo vadovui šauliai savo dainomis stiprina lietuvių pasiryžimą. Paskutiniai motyvai, tai mylimiausi mūsų šaulių chorų himnai ir tuo jie labiau ir tampriau surišo savo ir visos lietuvių tautos, Vilniaus išsiilgusios, sielas.

Gražiai ir didingai skambėjo jų dainos: „Kur bėga šėšupė“, „Kam šerei žirgelį“, klaipėdiečių dainojamoji „Vilnius“ ir kitos. O taip mėgiama lietuvių giesmė „Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim!“ tiesiog buvo minėtos šaulių šventės himnas — vedamosios minties reiškęja. Chorams dirigavo p. N. Martinonis ir p. A. Vaičiūnas. Šaulių dainas publika triukšmingais ir ilgais plojimais palydėdavo. Kai kurių dainų gražūs skambėjimas žavėto žavėjo. Programa baigta. Respublikos Prezidentas ir

vyriausybės nariai išvažiuoja. Triukšmingos ir karštos šaulių ir publikos ovacijos palydi juos.

Viskas nutilo, šaulių didi šventė jau baigta. Tik komandos šaulių išrikiuotoms gretoms tesigirdisi — visi skirstosi savo keliais.

Baigus rašyti apie šią didžią šaulių šventę tenka pastebėti, kad ši šventė tai nebuvo tik paprastas šaulių Sąjungos 10 gyvavimo metų sukaktuvių minėjimas, bet turi ir didesnių reikšmių, kokių nė patys šventės rengėjai gal nesitikėjo. Ši šventė, be šaulių jėgų parodymo, turi daug ko naudingesnį kraštui. Ši begalinė šventės išpūdi parveš net į tolimiausius Lietuvos užkampius; ten tas išpūdis virs legendariniu (pasakingu). Šaulių eilės dar labiau sustiprins šaulių eiles ir jėgas, tiek skaičiumi, tiek dvasia. Be to, ši šventė ir mūsų išorės ir vidaus priešams parodė, kad jų pastangos vėjais nueis — lietuvių tautos kilnioji dalis paruošta kovai su biele koku priešu. Priešų ūpo barometras giedros nerodė žiūrint didingos šaulių šventės.

St. Butkus.

Kareivi, šauly ir šiaipjau jaunuoli!
Pats skaityk „K A R Y S“

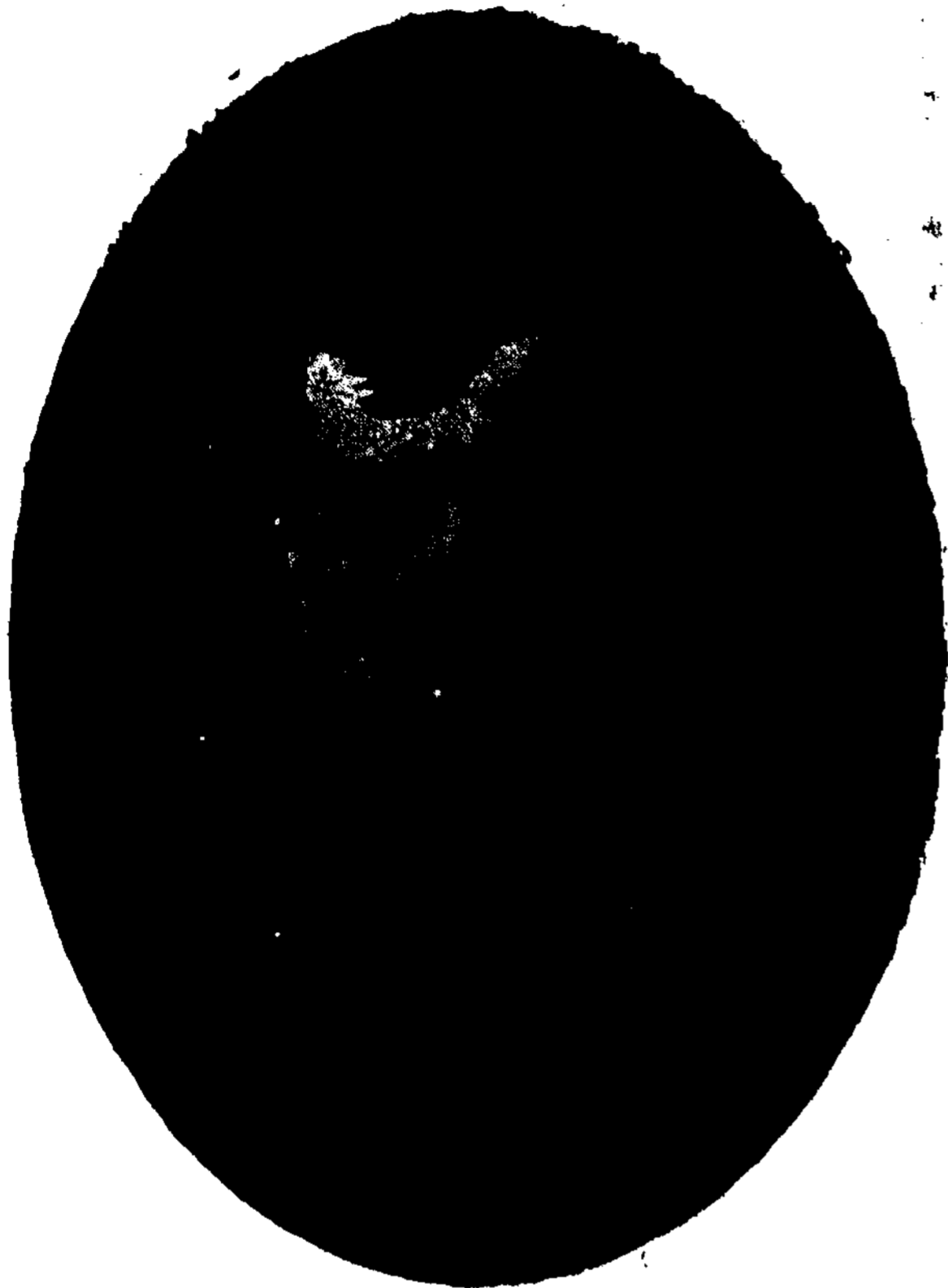
ir kitus ragink jį skaityti.

„KARYS“ nuo liepos mėn. 1 d. iki metų galo kainuoja tik 4 lt.

Iš mūs nepriklausomybės karžygių.

A. a. karininkas Jonas Nastopka.

Daug mūs karžygių žuvo kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės, daug jau jų pavardžių išnyko iš mūs atminties ir tik tamsūs ir garbingi kapa jų kaulus slepia juodoj žemelėj. Mūsų gyvųjų pareiga

Karininkas Jonas Nastopka, garbingai žuvęs kautynėse su bolševikais.

jų atmintį palaikyti ir jų vardams neleisti žūt, bet juos užrašyti ir palikti jų kilnius vardus ateičiai. Vieną tokių karžygių čia aprašau, būtent, 4 pėst pulko karininką Joną Nastopką.

Karininkas Jonas Nastopka, Jurgio Nastopkos sūnus, gimė 1897 m. sausio mėn. 27 dieną Biržų mieste. Pirmuosius mokslus ėjo Biržų vidurinėje mokykloje ir tą mokyklą baigė 1913 m. Baigęs viduriniąją mokyklą išvyko Rygon ir tenai 1914 metais baigė matininkų mokyklą. Didžiojo karo metu buvo Rusijoje ir 1918 m. baigė mokytojų kursus. Karo mokslų mokėsi Saratovo karo mokykloje ir mokyklą baigė 1917 m.

Grįžo į Lietuvą. 1919 m. kovo mėn. 26 d. buvo mobilizuotas ir paskirtas tarnybai į Panevėžio atskirą batalioną (dabartinį 4 pėst. Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulką). Panevėžio atskiram batalione buvo paskirtas jaunesnioju karininku, vėliau 4 kuopos vadu.

Žuvo kautynėse prieš bolševikus tokiose apystovose: 1919 m. gegužės mėn. 14 d. Įsak. Lietuvos Kariuomenei 2 nr. Panevėžio atskiram batalionui kartu su 2 pėst. pulko vienu batalionu ir 1 baterija iš 4 pabūklų buvo įsakyta žygiuoti Panevėžio link. Visos čia minėtos dalys dar prieš įsakymo gavimo

dieną, t. y. gegužės mėn. 12-13 d. d. brigados vado įsakymu buvo sukoncentruotos Kėdainių, Ramygalos, Krekenavos rajonuose. Gegužės mėn. 17 d. vakare visos aukščiau minėtos dalys, vadinamos Panevėžio grupė arba tiesiog Panevėžio kariuomenė, buvo sukoncentruotos Ramygalos — Krekenavos rajone. Grupės štabas tą dieną apie 17 val. atvyko į Mikališkių dvarą 2 klm. į pietus nuo Ramygalos. Apie 18 val. grupės štaban į Mikališkius buvo pašaukti vorų ir baterijos vadai, kur buvo duotas ir paaiškintas kitos dienos veikimo planas. Pagal minėtą planą karininkas Jonas Nastopka buvo paskirtas kairiosios voros viršininku. Voros sudėtis buvo štai koki: Panevėžio atsk. bataliono 1-a ir 4-a kuopos, 4 kulkosvaidžiai ir 10 raitų žvalgų. Vorai uždavinys buvo toks: gegužės mėn. 18 d. 2 val. slapta užimti Užliaušiai — piet. Leoniškiai dv. rajoną. 3 val. 30 min. pradėti puolimą Jeriškiai — Rajūnai. Užimti Jeriškių ir Rajūnų sodžius. Priešininkas — bolševikai buvo Panevėžio grupės bare linijoje: Jotainėliai — Užkalniai — Jeriškiai 14-tu šaulių pulku (buvusis 41 p.); dv. Radikonai — Rajūnai — Tarnagala 15-tu letgalių pulku. Ties piet. Barklainių dv. buvo 2-3 artilerijos pabūklai. Iš dešinės kairiosios voros veikė Panevėžio grupės vidurinioji vora, vadovaujama karininko Valevičiaus; iš kairės Šiaulių bataliono kuopa žygiavo iš Šeduvos prisijungti prie grupės bendram veikimui.

Gegužės mėn. 18 d. — sekmadienio rytas. Nurodytu laiku visos 3 voros pasiekė išeities ribą ir pradėjo puolimą. Pirmieji artilerijos šūvių garsai nudundėjo dešinėsios voros pusėje. Grupės štabas iš Mikališkių dvaro atvyko į Ramygalą.

Apie sėkmingą puolimo eigą pirmieji pranešimai buvo gauti iš dešinėsios voros viršininko karininko (dabar pulk. leit.) Vidugirio. Nei iš vidurinėsios, nei iš kairiosios voros kai kurį laiką jokių pranešimų nebuvo. Apie 10 val. gautas ne visai pa-

Lietuvio, Amerikos Jungt. Valstybių kario, kapas Prancūzijos laukuose. Kai Amerikos Jungt. Valstybės paskelbė Vokietijai karą,

per keliasdešimt tūkstančių Amerikoj gyvenančių lietuvių stoji amerikiečių kariuomenėn ir kovojo prieš vokiečius Prancūzijos laukuose. Daugumas lietuvių stoji po žvalgždėta Amerikos vėlavu tikslu padėti Lietuvai išsivaduoti iš vokiečių okupacijos. Jie tikėjosi, kad ir svetimoj kariuomenėj tarnaudami ir svetimose žemėse kraują liedami, bet, nugalėjus vokiečius, tuo pačiu padės ir Lietuvai išsivaduoti. Daug jų, tos idėjos kupini, žuvo Prancūzijos laukuose ir ten... žuvusiųjų kapuose... tarp tūkstančių kapų rasi daug daug lietuvių kapų. Vieną tokį kapą matome šiame vaizdelyje.

(Ši kliše paimta iš spausdinamos „Savanorio“ knygos, kurioj ir amerikiečiams lietuviams yra skirta vietos).

Šaulių pamaldos P. Vileišio alkštef (1929. VI. 23.)

tikimas pranešimas, kad kairioji vora užėmė Rajūnus, Upytę ir net Tarnagalą ir neva tęsia žygį toliau.

Kiek vėliau buvo gautas iš kairiosios voros 4 kuopos viršilos rašytas labai neaiškus raštelis, kuriuo pranešama, kad užmuštas 4 kuopos vadas karininkas Nastopka. Kaip aukščiau minėjau, karininkas Nastopka buvo ir kairiosios voros viršininkas. Voros padėtis buvo neaiški. Grupės vadovybė nusprendė pasiųsti rezervo viršininką karininką Reikalą su 2-a ir 6-a kuopomis išaiškinti padėtį ir suteikti vorai pagalbos. Buvo įsakyta likusią be vado 4 kuopą surinkus grąžinti į Ramygalą rezervan. Iš gautų pranešimų paaiškėjo, kad iš ryto kairioji vora buvo užėmusi Jeriškius, bet prie Rajūnų sutiko stiprias bolševikų jėgas, remiamas artilerijos. Kairioji vora artilerijos neturėjo, o vidurinėsios voros pabūklai negalėjo padėti kairiajai vorai, nes nebuvo reikalingų technišku įrankių taikyti. Todėl bolševikai ir sulaukė voros puolimą ties Rajūnais, o iš Jeriškių voros dalis vėl privertė pasitraukti. Šiose kautynėse ties Jeriškais ir žuvo karininkas Jonas Nastopka.

Žuvus karininkui Jonui Nastopkai voros padėtis, kaip minėjau, buvo sunki. Tik atvykusioms rezervu kuopoms padedant ir sumaniai veikiant 2 kuopos vadui karininkui Jurėnui padėtis buvo atitaisyta ir tą dieną bolševikai iš Jeriškių ir Radikonų dv. buvo išvyti. Bendrai visos grupės dalys tą dieną iki 12 val. užėmė liniją: Katinai — Madžioniai — Pumpilai — piet. Barklainiai — Užkalniai — Jeriškiai — Radikonų dv. — piet. Leoniškių dv. Priešininkas buvo nustumtas į liniją: Kabaliai — Oksai — Šilaičiai — Dobuliai dv. — Rajūnai — Tarnagala. —

Karininko Nastopkos ir kitų žuvusių tos operacijos metu krauju buvo palaimintas visos operacijos pasisekimas ir kitą dieną, t. y. gegužės mėn. 19 d., atvaduotas iš bolševikų Panevėžio miestas ir apylinkės. Už pasižymėjimą kautynėse karininkas Jonas Nastopka apdovanotas „Vyties Kryžiaus“ ordenu I rūšies 3 laipsnio 8 nr., t. y. pirmas apdovanojimas iš mūsų karininkų. „Vyties Kryžius“, jam žuvus, perduotas jo motinai Olgai Nastopkienei, kuri gyvena Biržų mieste. —

Vyr. leit. S. Žukaitis.

Šiauliuose prieš 10 metų.

(Žlūr. „Karlo“ 25 nr.)

Vokiečiai, bent jų dauguma, žūt būt nenorėjo su mumis skaitytis. Tai įrodo kad ir šioks įvykis.

Buvo turgaus diena. Turgus, pagal tuos laikus, susirinko nemažas. Kalmietės atsivežė po truputį sutaupto sviesto, sūrių, kiaušinių ir p. kaimo skanėstų. Mat, pajutusios savo valdžią, nebebijojo į turgų važiuoti. Nors vokiečiams, kaip minėjau, buvo uždrausta be mūsų komendanto žinios ką nors iš gyventojų supirkinėti, bet matyti, kad jie buvo nutarę mūsų draudimų nepaisyti. Keletas vokiečių žandarų nuėjo į turgų ir pradėjo derėti sūrius, sviestą ir k. Mūsų patrulis juos sekė. Vokiečiai iš vienos moteriškos paėmė kas jiems patiko, paklausė kiek reikia mokėti. Moterėlė pasakė tos dienos rinkos kainą. Vokiečiai, pikta nusikvatoję, metė jai keletą feningų ir norėjo pasišalinti (mat iki šiol jie buvo pratę dovanai iš gyventojų imti kas jiems patikdavo). Pamatęs tai mūsų patrulis užsistojo nekaltą moterėlę. Vienas vokiečių, nieko nelaukdamas, ištraukė revolverį ir nukovė vieną mūsų kareivį. Atlikę minėtą niekšišką darbą vokiečiai pasiskubino pasislėpti minioje. Turguje kilo didžiausia panika ir per tai

mūsų patrulis nebegalėjo piktadarių suimti ir jiems beliko tik pranešti apie šį liūdną įvykį komendantui.

Žmogžudžiai, matyt, bijodami atsakomybės, pradėjo kviesti talkon savo sėbrus. Gatvėse pradėjo rinktis vokiečių būriai. Padėtis buvo labai rimta. Komendantas įsakė kuo greičiausiai išsirikiuoti kuopai pilnoj šarvuotėje ir apsupti svarbesnes miesto gatves, o susibūrusius vokiečių kareivius išsklaidyti. Per porą minučių kuopa išsirikiavo ir karininko H. Paškevičiaus (dabar majoras) vedama puikiausioj tvarkoj išėjo į gatvę. Vokiečiai, pamatę drausmingus ir drąsius mūsų kareivius, išsislapstė.

Vėliau į Šiaulius buvo atkeltas iš Raseinių tenai pradėtas formuoti 3 pėst. pulkas, į kurį turėjo įsilieti ir Šiaulių batalionas. Tuo metu Šiaulių apskrity jau buvo naujokų šaukimas. Birželio mėnesio pirmoje pusėje pulkas išsiuntė kelias kuopas ginkluotų ir paruoštų kareivių į frontą prieš bolševikus. Šiauliuose liko tik maža dalis menkai mokytų ir menkai ginkluotų kareivių ir be to, baigti pulkui komplektuotis buvo prisiūsta naujokų.

Vokiečiai, matyt, nutarė, kad dabar yra patogiausias laikas atsiskaityti su mumis ir mus nuginkluoti, ir slaptai pradėjo ruošti žygiui. Pirmieji apie vokiečių

Lietuvos karūžai.

„Si vis pacem, para bellum“ — tautų savarankiškos buities laidavimo faktorium buvo ir yra žmonių kovos istorijoje tvirčiausias argumentas. Todėl, kol tautų gyvenime išorinės sąlygos ir individualė psichika nepakitėjo, tenka skaitytis su tuo veiksmu kiekvienai gyvai tautai, nors ir jaučiama tautų solidarumo įtaką šiame posakyje: „si vis pacem para pacem“. Anksčiau pasakytą patvirtina ir mūsų kovos už nepriklausomybę.

Lygiai 10 metų atgal Lietuvos valstybės kūrimosi metu iškilo taip pat pastovus pagrindinis Lietuvos valstybės gyvybės rodiklis, kuris buvo užfiksuotas Lietuvos kariuomenei 106 nr. liepos 6 d. Tas įsakymas taip skambėjo: „Atsakančiai baigusius kursą Karo Mokykloje 89 mokinius, kaip tinkamus būti karininkais Lietuvos armijoje, paaukštiniu į pirmą karininko laipsnį „karūžo“ ir 7 mokinius — „puskarininkais“ su teisėmis įgyti karininko laipsnį savo dalyse. Toliau sekė išleidžiamųjų karūžų sąrašas.

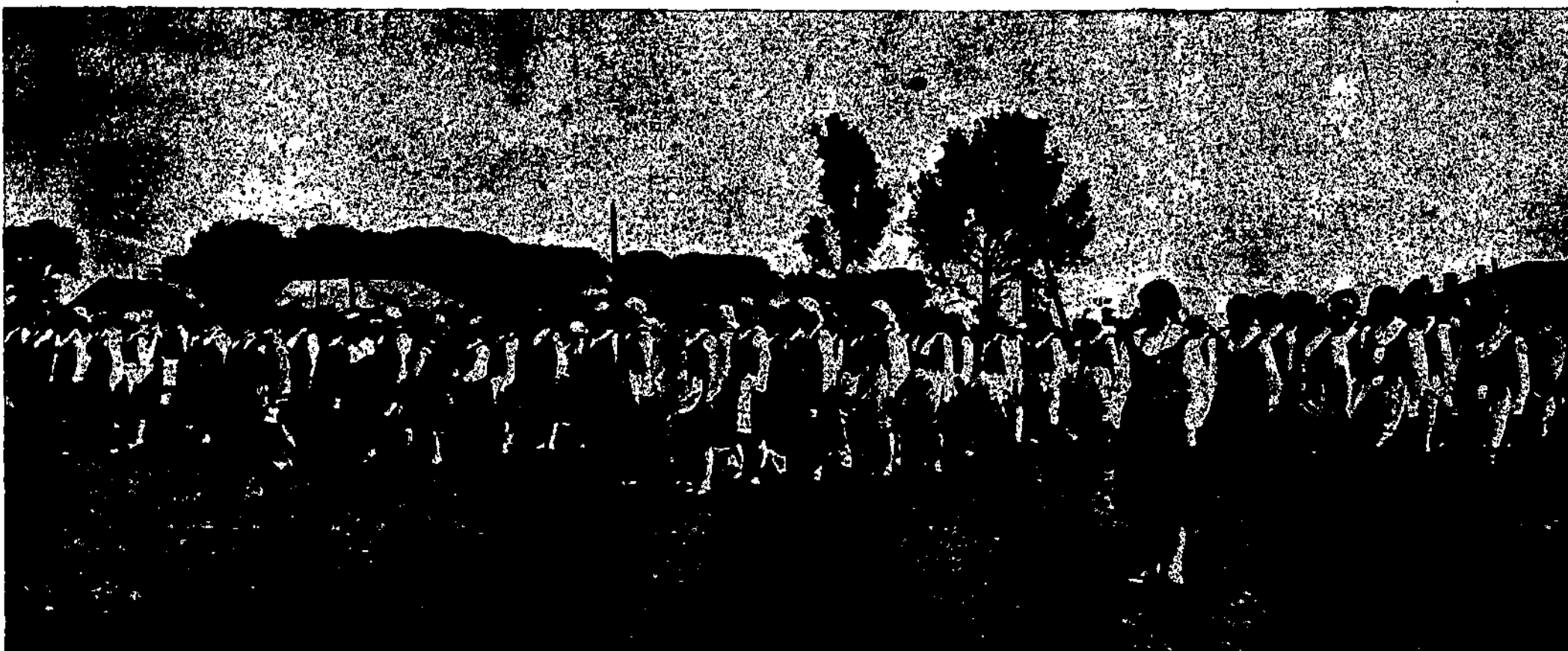
Tuo aktu buvo pagrįstas mūsų kariuomenės tautiškos vienybės ir galybės simbolis, kuris surišė isto-

rijos nutrauktą kunigaikščių laikų Lietuvos valstybės grandinę su šių dienų lietuvių tautos nepriklausomybe; įkasė į valstybės pagrindus lietuvišką, tautišką dvasią ir parodė plačiam pasauliui lietuvių tautos pirmus karo žiedus: dėl tautos laisvės, meilės ir lygybės — kilusius. Todėl lietuvių tauta sulaukusi, savo akimis išvydusi tuos, kurie pažadėjo laiduoti jai ramų gyvenimą, negalėjo nepasidžiaugti ir jiems savo kilnią sielą neparodyti. Tai buvo pirmieji lietuvių pačios tautos savo žemėje išauklėti karininkai.

Šiandien, prisiminus pirmos laidos karininkų pirmą dešimtmetį, tenka nulenkti galvas prieš karžygiškai žuvusius arba mirusius 1-os laidos karininkus. Žuvusių priskaitoma 13 žmonių. Karo tarnyboj pirmos laidos karininkų priskaitoma 52%.

Dėl susidėjusių aplinkybių negalėdami šiam „Kario“ numery aprašyti pirmos laidos karininkų pergyventus pirmame dešimtmety vargus ir jų laimėjimus tenka visa tai atidėti kitam „Kario“ numeriui.

Kpt. Ši - lis.

Mūsų šaulės savo
šventės iškilmėse
(1929. VI. 23.)

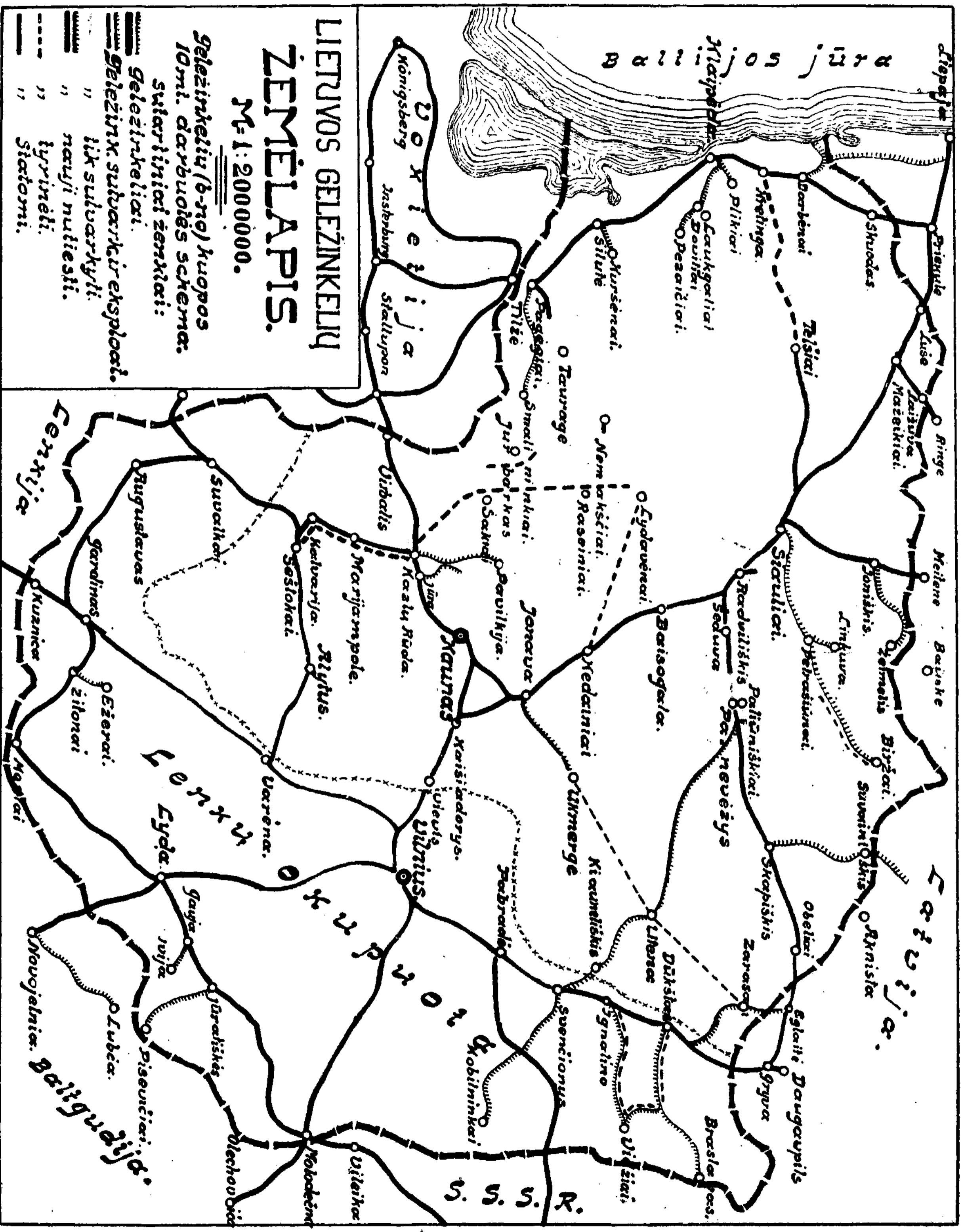
sumanymus pradėjo šnibždėti mūsų kareiviai. Išgirdęs kareivių pasakojimus aš pranešiau apie tai komendantui ir kitiems karininkams. Niekas nenorėjo tikėti, juo labiau, kad po užmušimo rinkoje mūsų kareivio, vokiečių komendantas pareiškė mūsų komendantui užuojautą, atsiprašė ir iškilmingai užtikrino, kad daugiau tokių įvykių nebebūsią. Tačiau birželio mėn. 19 d. apie 22 val. mūsų komendantūron atėjo seniukas vokiečių leitenantas (Prūsų lietuvis. Gaila, kad ir jo pavardės nebepamenu) ir pranešė, kad vokiečiai pradės mūs pulti lygiai 23 valandą. Tuo būdu jau visi patikėjome.

Komendantas įsakė kuopai skubiai pasiruošti ir pasilikti kareivinėje, o komendantūros karininkams susirinkti komendantūron. Buvo pranešta ir 3 pulko štabui.

Komendantūrą galėjo pulti iš 4 pusių: 1) Kuršėnų gatvė, 2) Šeduvos g., 3) Mintaus g. ir 4) nuo rinkos per griuvėsius. Komendantūros namas stovėjo Kuršėnų gatvėj antruoju namu iš Mintaus gatvės kampo (kampinis namas visiškai buvo sunaikintas). Iš Kuršėnų pusės mus dengė kiek apgriuvęs „Berlyno“ viešbučio namas. Iš užpakalio, nuo rinkos, kiek toliau buvo likę dar gan aukštos griuvėsių sienos, bet kertėj į Mintaus gatvę buvo išgriauta

spraga su mažu mūro slenksčiu. Per tą spragą lengvai galėjo įlįsti greta 3 žmonės ir ją ypač reikėjo budriai saugoti. Iš priešakio buvo su menkais griuvėsių likučiais aikštė, o už jos kuopos kareivinė, tad iš priešakio buvome saugojami kuopos. Prie komendantūros tebuvo vos dvylikos žmonių komanda ir turėjo maža šovinių. Tad reikėjo taupyti tiek gyvąją jėgą, tiek ir šovinių. Komendantas įsakė man išskirstyti kareivius į vietas. Tris kareivius pastačiau kieme saugoti, kad vokiečiai neįsiveržtų per aukštuosius mūro likučius; vieną kareivį saugoti kertinę spragą ir du šalia Kuršėnų gatvės (tarp komendantūros ir kuopos) griuvėsių įdubime. Iš paskutiniųjų vienas turėjo nepriesti prieš Kuršėnų gatvę, antras gi — iš kitos pusės tai yra iš Šeduvos gatvės.

Išstatę apsaugą, susirinkome komendantūroje. Mieste kažkoki nepaprasta ir įtartina tyla. Štai jau ir 15 minutų po dvidešimt ketvirtos valandos, o dar niekur nieko. Pradėjome ginčytis: vieni tvirtino, kad vokiečiai nediris pulti, o tik paskleidė gandus mus pagąsdinti, kiti gi tvirtino, kad tikrai reikia laukti puolimo, nes ne prieš dorą visi vokiečiai kažkur dingo iš miesto. Taip mums besiginčyjant pasigirdo 3 pulko kareivinių pusėje (kareivinės buvo pačiam miesto pa-

LIETUVOS GELEZINKELIŲ ŽEMĖLAPIS.

M: 1:200000.

Geležinkelio (šono) kuopos 10ml. darbuočių schema.

Svarbiausios žerkliai:

Geležinkeliai.

Geležink. subvarkir eksploat.

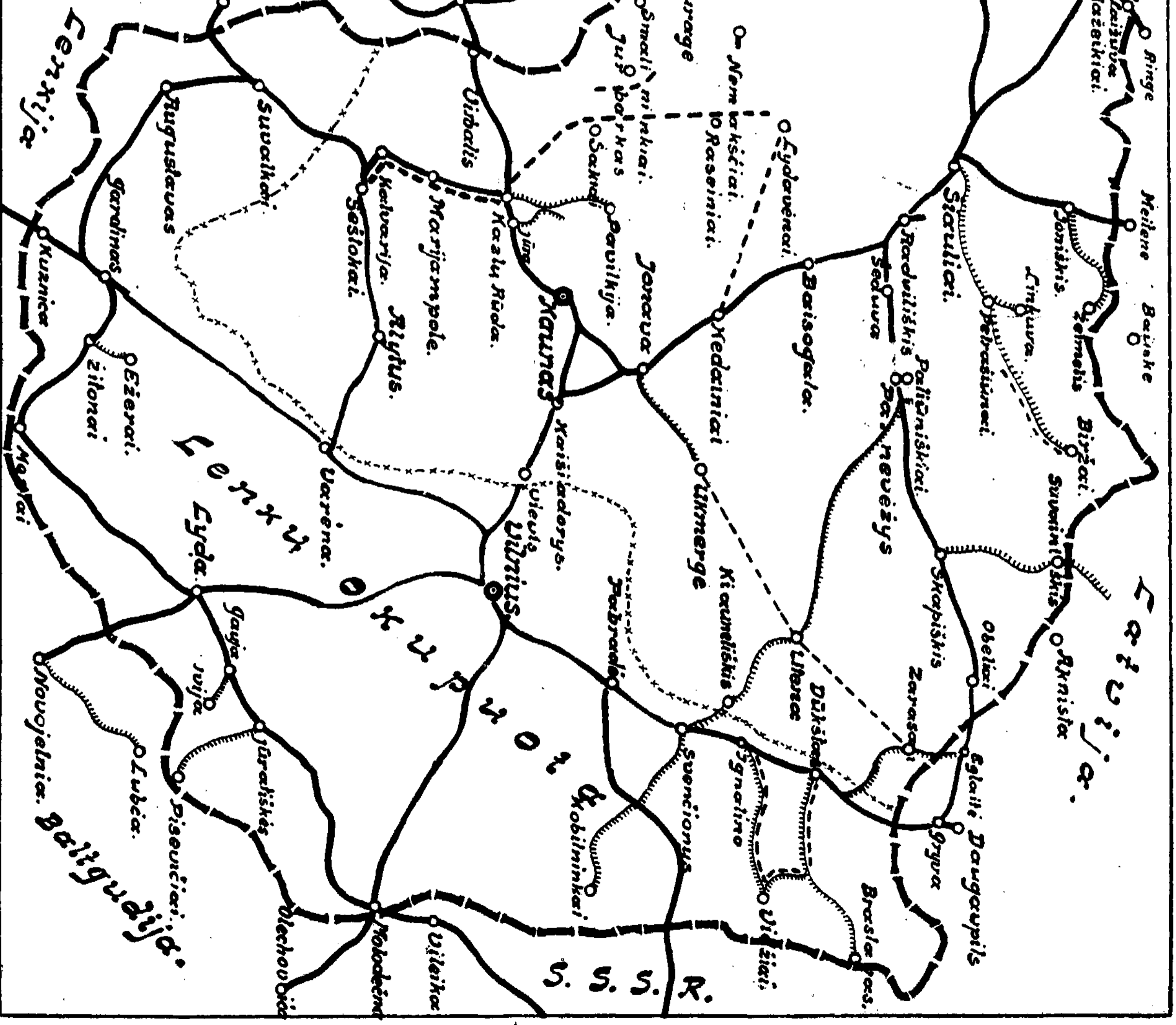
lik subvarkyti.

nausi nutiesti.

tyrinėti.

Stotomi.

Lapkinas baisiai nuraudo ir pradėjo ne vaflius, bet servetėlę kramtyti, Ona pabėgo nuo stalo į kitą kambarį.

Ir taip jie prabuvo ligi rugpiūčio tos pačios dienos, kada pagaliau Lapkinas pasipiršo Onai. O kaip buvo laiminga toji diena! Jis pasitarė su jos tėvais ir gavo jų sutikimą.

Lapkinas, pirmų pirmiausia, nubėgo sodnan ieškoti Mikalojaus. Jį suradęs vos iš džiaugsmo neapsiverkė ir stvėrė tą piktąjį vaiką už ausies. Irgi ieško-

jusi Mikalojaus Ona, ir priėjusi jį griebė jam už kitos ausies. Ir reikėjo matyti, koks malonumas spindėjo jų veiduose, kai Mikalojus verkdamas maldavo paleisti ir dovanoti.

— Mieliausieji, geriausieji, balandėliai, daugiau nedarysių! ai, ai dovanokite!

Ir vėliau jiedu sakydavo, kad per visą tą laiką, kada jie buvo įsimylėję, jie nė karto neturėjo tokios laimės, kaip tada, kada jie negeram vaikui suko ausis.

Vertė R. B.

Feljetonas.

Balsas iš sujauktos sodžiaus padangės.

Tai mat, ir aš čia noriu prabilti. Visuomenės labą, tautos gerovės židini apginsiu.

Žinotumėt, jūs kauniečiai, pas mus nemigo naktys, visas kaimas buvo kažkokios kariškos mankštos arena, o jūs sau ramiai barzdos plaukus kutenate. Žmonių ramumą pavogę šaipoties. Gal ir zelteri džiovinate. — Šilumą malšinate, kai mūsų visas kaimas kraują su grynu prakaitu lieja. Ir vis dėl tu rungtynių.

Mat, kaip jau žinote, birželio 16 d. gusarai su ulonais rungtynes padarė. Tiesą pasakius, kokios ten rungtynės, bedirbant kažkokius velniškus zigzagus, šokimus. Dievai jų nematę, tegu sau ruošia įvairias rungtynes, bet kai tautiečiai čia pat Kauno pašonėje galvas laužosi, pieną laisto, tai jau gerbiameji perdaug.

Pasakysiu atvirai. Mūsų kaimas riogso ant Nemuno kranto šonkaulių. Į Kauną vos keli kilometrai. Matot, birželio 16 d. visi kaimo vyrai ir išvykome į tas rungtynes. Pažiūrėsime, — sakome, — kokias baikas išdirbinės mūsų raitarija. Čia ir išdygo nelaimės medis. Žiūrime, vadinasi, ir matome. Net pakinkliai virpa. Per aukščiausias sienas, pylimus, šoka, stati joja, per arklį šoka, kerta, duria, šaudo. Baisus išmislas. Mūsų kaimo vaikinai pažiūrėję, pagalvoję, aiškiai nutarė, girdi, jie tokias štukas daro, o mes ar ne vyrai. Taip tvirtų nusistatymų pilni ir parvyko į namus. Visas kaimas sujudo. Įvairius numerius išdirbinėja. Paliulio Lauras kirtimo rekordus ima. Pasiėmė dalgį ir dui kas papuolė kirsti. Net bulvių primaustė ant statinės tvoros, ir net dantis sukandęs kerta. Su dalgiu niekai. Pasiėmė brauktuvę. — Palauk, — sako Lauras, — pataikysiu kam nors į momuonį. Pasipynė Rapolo šuo. Na, ir džiovė į tarpakį. Šuo, kaip šuo, sustaugė ir „alauš“ prašo. Paskiau įpuolęs į žąsų būrį beveik visas ištašė. Žodžiu, Lauras smarkiu tempu lavinasi.

Džinglio Kostas džigitauti suskato. Veža rytmetį į pieninę pieną ir proga naudojasi. — Pastatė arklį su vežimu ir, nuo vienos ienos ant kitos. Taip ir šokinėja. Arkliui, matyt, nusibodo toks sportas. Šoko, ir aizet per lauką, o pieno bidonai taip ir šokinėja. Pieno kaip ir nebūta.

Tauplio Jurgis sumanė jodinėti. Iš pradžių tėvas leido arklį naudotis. Mato, kad arklį visai užtrankė. Jurgis nuėjo prie bandos. Pasibalnojo jautį. Pentinus, kur tu gausi, tai tam sykiui vinis į užkulnis įvarė. Joja sau šypsodamos ir kartas papentiuoja. O, jautis, taip sakant, menko išsilavinimo gyvulys. Gerokai pasispardė, ir Jurgis atsidūrė prie jaučio kojų. Kas be ko, o jautis ir ragais paspaudė. Ne kiek apgniauzė, bet, be trijų šonkaulių, gyvenimas nepergeriausias.

O Pupilo Adomo tėvas neprisipažista. Sako — ne mano sūnus, nors mano seną galvą pjaukyte. — Mat, Adomas sumanė stačias pajoti. — Parodysiu, — sako jis, — kad ir Pupilo Adomas gali stačiomis jodinėti. Pavydu degs visa Lietuvos kavalerija. Palaukit.

Išsivedė arklį į lauką, kojas prie šonų pririšo. Joja. Iš pradžios dar keturiomis, — laikosi karčius nusitvėręs. Koks vėjas supūtė arklio galvoje. Pasiėjo į mišką. Kokią valandą trunkėsi po krūmus. Atbėgo arklys, apakėtą Adomą nešinas. Išėjo namiškiai ir ašaras lieja, o tėvas sienos atsispjūręs tvirtina, kad čia ne jo Adomas ir gana. — Batai, rodos, dėde, labai panašūs į Adomo — sakau.

— Bile kuris latras gali Adomo batus apsimauti, — tvirtina tėvas. Aplamdyta žmogysta guli ant arklio ir kaip pasamdytas tyli.

Mūsų visas kaimas tapo raitų sporto mėgėjų lizdu. Suprantu sporto svarbą, bet gerbiameji visuomenė ir jūs rungtynių rengėjai, čia visai keisti dalykai. Argi galima krašto ekonominę būklę skriausti, tautos ateitį — jaunimą į tokį azartą įtraukiant. Pieną, vadinasi, išlaistė, žąsis iškapojo, daržus išmynė, žodžiu, mūsų ūkio šaknis sugadino. Visas kaimas darbo nebedirba. Vieni treniruojasi, žandus susirišę vaikšto, kiti ir naktimis nebeužmiega. Sakau, mūsų kaimas tapo mankštos arena.

Taigi, vardan gerovės, ir nešdamas ramybės vėliavą, viską šiek tiek aprašiau, ir prašau visų vadovų tokių rungtynių pasauliui nei paveiksluose, nei žodžiu neskelbti.

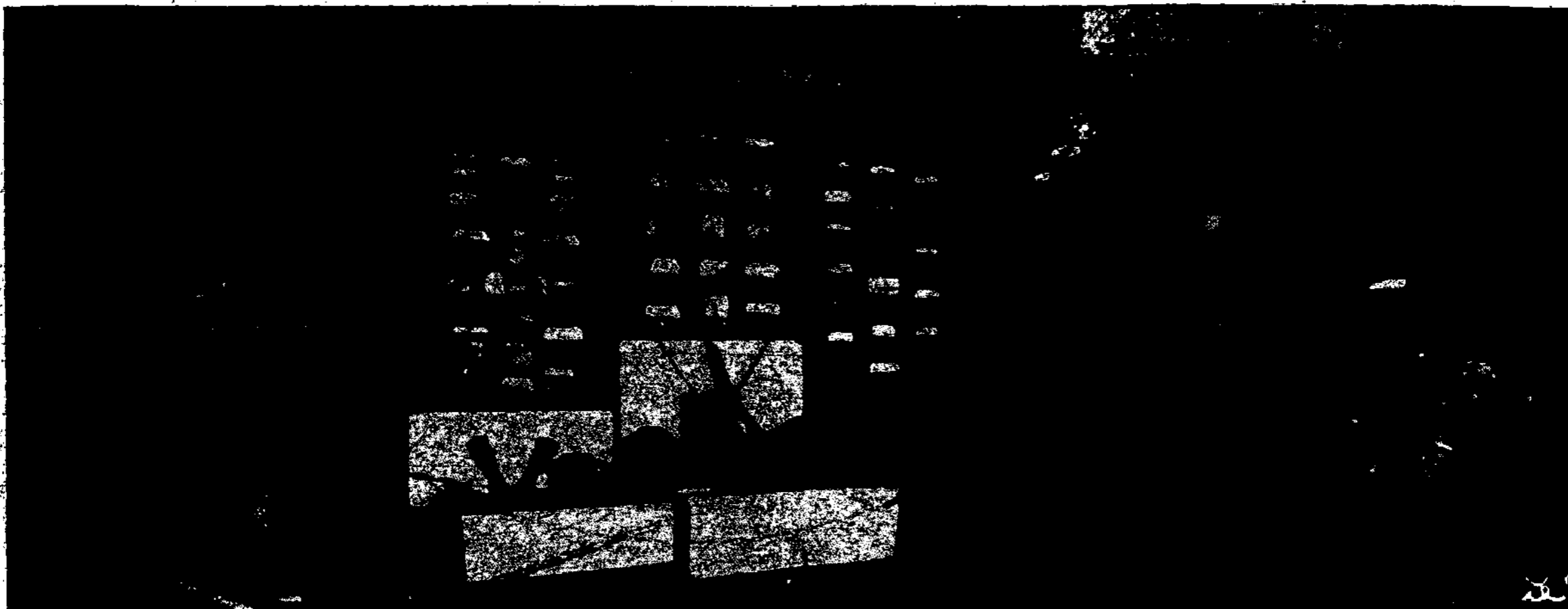
Dėl viso ko savo tikra ranka pasirašau:

Liudas Viliamėlis.

Kerštingas liūtas.

Anglų laikraščiai aprašo tokį įvykį viename Britų Indijos zoologijos sode buvo pora bengališkų liūtų. Vėliau greta jų narvo gyveno himalajų tigras. Liūtė uostydavo savo naują kaimyną, laižydavo jam letenas, nuolat stovėdavo šalia tigro. Liūtas vyras, tą „flirtą“ matydamas, pasidarė labai piktas. Negalėdamas į tai ramiai žiūrėti, liūtas varinėjo liūtę nuo tigro narvo. Po kelių savaitių, pavydulingas liūtas nustojo kantrybės ir mirštamai sukandžiojo savo neištikimą „žmoną“. Nežiūrint visų veterinarų pastangų, liūtė po dviejų dienų pastipo. Liūtas keletą dienų atsisakinėdavo priimti maistą, gailiai niurnėdavo ir liūdnei žiūrėdavo į sargus. Po kiek laiko dėl liūdesio liūtas pastipo, o kiek vėliau po jo pastipo ir nelaimės kaltininkas — himalajų tigras.

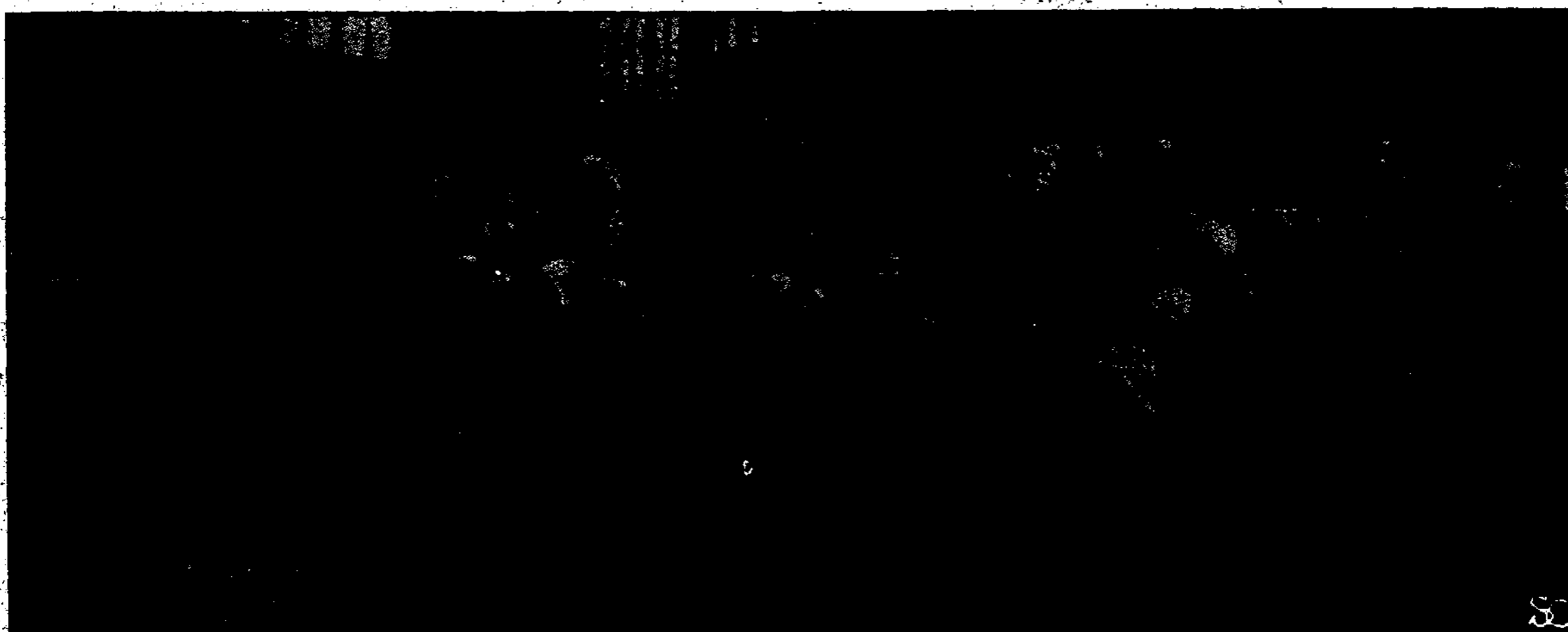
KŪNO KULTŪROS ĮRANKIŲ PARODA PANEVĖŽY.

Prieššaukiamojo kariško paruošimo skyrius.

Vandens sporto skyrius (Budiūtis — jūrininkas raportuoja gimnastikos instruktoriui ltn. Janušonui).

Predžios mokyklos mokiniai lanko parodą.

Birželio 2 d. Panevėžio valstybinė gimnazija suruošė kūno kultūros įrankių parodą. Paroda tęsiasi 7 d.

Panevėžiečiams bene pirmutinę tokią parodą teko matyti. Paroda susidėjo iš 8 skyrių: 1) autropometrijos skyrius, 2) vandens sporto sk. 3) prieššaukiamojo kariško paruošimo sk. 4) švedų sistemos gimnasti-

kos sk. 5) lenv. atletikos sk. 6) sunkios atletikos sk. 7) moto skyrius 8) Įvairūs įrankiai žaidimams.

Labai turtingas buvo prieššaukiamojo kariško paruošimo skyrius.

Birželio 9 d. gimnazija suruošė kūno kultūros šventę. Apie šventę vėliau parašysiu.

Leit. Janušonis.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

3-čias artilerijos pulkas. Pulkas birželio mėn. 26 d. buvo išrikiuotas pulko aikštėje skundų klausinėjimui. Skundų klausinėjo pulko vadas, ir šį kartą prie progos, kadangi pulkas birželio mėn. 23 d. grįžo iš poligono, tai trumpais bruožais pranešė rezultatus buvusiųjų rudenį manevrų ir šių poligonų: pasakė, kad pulko kariai veikia neblogai ir kad ne tik kaip dabar per vaizduojantį karą, bet ir tikrumoj, manoma, kad pulkui gėdos nepadarys.

Pasakė, kad dabar grįžę iš poligono, kaip kiekvieną vasarą, taip ir šiemet atskirai pulko dalys bus siunčiamos provincijon į ganyklas ir ten kiekvienas turi eiti savo pareigas sąžiningai, netinginiauti, ir su piliečiais, kuriais teks susidurti, nesiduoti savęs žeminti, bet ir jų neskriausti, o elgtis visuomet dorai ir mandagiai.

Baigdamas kalbėti pasakė, kad esame ir visuomet turime būti dėkingi mūsų Valstybės Galvai, kad

Varenos poligonas.

1 vaizd.

2 vaizd.

3 vaizd.

Po įtempto per žiemą šaudymo apmokinimo teoretiskai kasmet vasaros metu Varenos poligone eina įgytų žinių patikrinimas praktikoje. Pirmam vaizdely matome mūsų užmaskuotą bateriją šaudymo metu. Baterijos vadas paduoda ženklą paleisti ugnį. Antram vaizdely matome grupę viršūnių, žiūrinčių kaip krinta ir sprogsta paleistieji iš pabūklų sviediniai. Trečiam

vaizdely atvaizduota įrengta pagal naujausius technikos reikalavimus mūsų lauko fotolaboratorija, kurioje per 15 minučių iš negatyvo pagaminami panašūs mūsų čia nurodytiems vaizdeliai.

Į poligoną susirenka artilerininkai ir kulkosvaidininkai.

ji rūpinasi mumis ir visais žmonių reikalais. Sušukta už Respublikos Prezidentą, ministerį pirmininką ir kt. tris kartus valio.

V. s. p. Blė.

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulkas. Birželio mėn. 30 d. I bataliono salėje vyr. leit. Mačys laikė paskaitą apie Lietuvos gamtos turtus ir jų reikšmę Lietuvai. Paskaita buvo įdomi ir naudinga. Dabar mūsų kareiviai kas sekmadienis klausosi paskaitų įvairiausiomis temomis, kurias laiko pulko karininkai.

Pulko kareivių biblioteka dabar tur būti bus turtingiausia knygomis už visų kitų pulkų bibliotekas, nes prie savo nuosavo didelio knygų skaičiaus dar gavo likviduotos raštininkų kuopos gerą knygų skaičių. Teko girdėti, kad nori įsigyti ir tuos naudingus leidinius, kurie neseniai pasirodė spaudoje.

Pulko šventė. Birželio mėn. 24 d. mūsų pulkas šventė savo vienuolikos gyvavimo metų sukaktuves. Vartai papuošti ir iliuminuoti, kareivinių durys ir rajonas taip pat papuoštas. 9 val. pulkas, pulko vado vedamas, nuvyko į įgulos bažnyčią.

Po pamaldų pulko mokymo aikštėje įvyko paradas, į kurį atsilankė aukšti svečiai: atsargos generolas Žukauskas, buvęs kariuomenės vadas, gen. leit. Glovackis, gen. leit. Bulota, apygardos viršininkas ir kiti svečiai. Apygardos viršininkas pasakė pulkui kalbą apibūdinamas jo gyvenimą, praeitį ir gyvenimo tikslą, po to pulkas iškilmės maršu praėjo pro svečius ir išsiskirstė į kuopas, kur laukė gardūs šilti pietūs. Taip ir pasibaigė kukli pulko šventė.

Šešėlis.

4 pėst. L. K. Mindaugo pulkas. Šiomet 4 pėst. pulke yra nemažas skaičius jaunų kareivių, kurie atvyko atiduoti tėvynei jai priderančią pareigą. 4 pėst. pulko vadovybė jaunų kareivių gyvenimui pajvairinti ir kas svarbiausia, kad išsklaidžius dar namie būnant susidariusias apie karių gyvenimą blogas nuomones, rengia jauniems kareiviams bendras paskaitas ir gegužines. Šių dviejų mėnesių laikotarpy buvo suruošta jauniems kareiviams apie 4 vaidinimų ir keletas paskaitų.

Birželio m. 23 d. pulko vadovybė Jasnagurkos dvare suruošė gegužinę, kurioje jauni kareiviai galėjo pasiškoti ir pasilinksinti. Gegužinė paliko labai gerą įspūdį ir paskatino uoliau imtis pamokų ir kas svarbiausia, kad sugriovė mintis apie karių gyvenimo nuobodumą. Kiek teko girdėti, pulko vadovybė žada suruošti ir daugiau panašių gegužinių, kurių svarbiausia sporto gegužinė jauniems kareiviams išbandyti savo sporto gabumus ir, be abejo, pasirodyti visuomenei esą verti kario vardo.

Tad, jaunieji kareiviai, stenkimės!

Jaun. kar. Kriausa.

8-tas pėst. K. K. Vaidato pulkas. L a i k r a š č i ū s k a i t y m a s. Nors iki šiam laikui į pulką pareidinėdavo palyginamai gana daug laikraščių, bet jie nepilnai atlikdavo savo uždavinį, būtent žymi dalis kareivių (analfabetai ir silpnai mokantieji skaityti) juos visai neskaitydavo, nors jiems skaitymas daug reikalingesnis, negu kitiems. Tačiau toks nenormalumas buvo tik ligi šiol. Dabar gi švietimo vadovas ir pulko vadas tą pastebėjęs įsakė kuopų vadams ir komandų viršininkams tam tikru laiku patiems perskaityti savo dalių kareiviams laikraščius ir paaiškinti jų prasmę, pažymint kas kareiviams ypač įsidėmėtina.

Tai tikrai puikus sumanymas.

Šešupės Žvirgždas.

Klaipėdos įgula. Pamaldos už žuvusius karius. Klaipėdos įgulos kariai, VI. 19, giliai liūdėdami susirinko katalikų bažnyčioje ir pasimeldė už savo ginklo brolius, kurie 1928 m. birželio mėn. 19 d. eidami savo pareigas buvo ištikti nelaimės. Tą dieną pas mus į Klaipėdą atplaukė Didž. Britanijos karališkojo laivyno dalis. Pagal senais papročiais, atplaukiantiems kitų valstybių laivams ir jų valstybėms pasveikinti, yra saliotuojama šaudant patrankomis. Kada greitas, smarkiai Baltijos bangas rėždamas kreiseris artėjo į uostą, prasidėjo iš laivo anglų ir nuo kranto mūsų patrankų sveikinimo šaudymai. Mūsų 4 baterijos kariai darbavosi prie dviejų pabūklų. Staiga įvyko vienas smarkus sprogimas ir ant žemės liko perblokštas šaudymams vadovavęs baterijos vyr. l. Jakučionis, viršila Lingis, eilinis Šimkus ir kiti kareiviai. Tas atsitiko dėl to, kad dar nesusėjęs lizde susprogti sviediniui, per skubėjimą buvo atidaryta spyna ir sprogusio sviedinio dauguma skeveldrų pro vamzdžio drūtgalį lėkė atgal. Sprogęs sviedinys sunkiai sužeidė v. l. Jakučionį, perkirsdamas jo kojos arterijas, sulaužydamas abi kojas viršilai Lingiui ir giliai sužeisdamas eiliniui Šimkui plaučius. Kiti kareivai liko lengviau į veidus bei rankas sužeisti.

A. a. vyr. leit. Jakučionis, prieš visišką apalpimą, paplūdes kraujuos, dar davė paskutinį savo kareiviams įsakymą: „baikit šaudyt, vyrai, aš jau negaliu“. Po nedidelės pertraukos kareiviai vėl šaudė; vykdė savo vado, deja, paskutinį įsakymą. Subėgus sužeistųjų gelbėti, turėdamas abi kojas sulaužytas ir per skausmus vos kalbėti galėdamas virš. Lingis nepriėmė jam teikiamos pagalbos sakydamas: „kur vadas? — pirmiau pasirūpinkite juo, o paskui manimi“. Tai yra riteriški, aukščiausio savo pareigų supratimo pavyzdžiai.

Sužeisti kariai buvo nuvežti ligoninėn, kur eilinis Šimkus tuojau mirė ir po kokių kelių valandų, dėl perdidelio kraujo nutekėjimo, mirė ir v. l. Jakučionis.

Po kiek laiko sunkios žaizdos paguldė šaltan kapan ir virš. Lingį.

Šiomet Klaipėdos įgula, minėdama jų mirties metines sukaktuves, ir suruošė už jų garbingas vėles pamaldas.

J.

Sanitarijos puskarininkių mokykla. Birželio mėn. 29 d. d-ro J. Basanavičiaus vardu Karo Ligoninės viršininko buvo leista sanit. pusk. mokyklos mokiniam surengti vakarą. Vakarą atliktas gerai. Suvaidino Kesiūno 4-rių veiksmų dramą „Verguvės griuvėsiuose“. Nors veikalą pasirinko ne lengvą, bet išpildė neblogai. Prie tokių sąlygų gyvenant geriau reikalauti ir negalima.

Ypač pažymėtini: Barbės rolėje — p. O. Staniulytė, Julytės p. M. Šepaitytė, Ad. Gurdulio Juodka Jurgis, Igno Petrauskas, Vinco Mažeika ir kiti. Tvaraka pavyzdinga.

Jūsų draugas.

Šarvuočių rinktinė. Ekskursija. Šaulių 10 metų sukaktuvių proga atvykę Kaunan Marijampolės šaulių rinktinės šauliai birželio mėn. 25 d. apsilankė šarvuočių rinktinėn pažiūrėti ir susipažinti su šarvuotomis mašinomis. Visų pirmiausia ekskursija aplankė šarvuotą auto kuopą, kur buvo parodyti šarvuoti automobiliai ir paaiškinta jų reikšmė ir veikimas. Iš šarvuotos auto kuopos visa ekskursija atvyko tankų kuopon. Čia buvo parodyti tankai, paaiš-

kintas tankų veikimas, ypatybės ir jų sudėtis, be to, buvo paaiškinta apie įvairias tankų kliūtis, parodyta kaip tankas nugali krūmus, kalnus, ravus ir apkasus. Demonstravimo metu keletas ekskursantų tanke pasivažinėjo. Nors ir gana daug buvo norinčių tanke pasivažinėti, bet kur gi visus pavažinėsi.

Ekskursantai buvo labai patenkinti ir dėkingi už suteiktas žinias. Už rinktinės vadą ir visus šarvuotiniukus sušuko garsų valio... Iš mūsų ekskursantai linksmai dainuodami nužygiavo pas kaimynus aviatorius pasižiūrėti lėktuvų. Ekskursiją vedė Marijampolės šaulių rinktinės vadas vyr. leit. Lelešius.

V. p. Peteraitis.

Latviai statys žuvusiems lietuviams paminklą. Latvijos lietuvių laikraštis „Rygos Balsas“ 23(387) nr. praneša, kad latviai ruošiasi statyti paminklą žuvusiems dabartinėje Latvijos teritorijoje Lietuvos kariuomenės kariams atminti. 1919 m. Lietuvos kariuomenė, vydama bolševikus, yra smarkiai kovojusi tose srityse, kurios dabar yra Latvijos valdžioj.

Klaipėdos kr. lengvosios atletikos 1929 m. pirmenybės Pastatyta 2 nauji Lietuvos rekordai.

K.S.S. gavo daugiausia diplomų ir išstatė daugiausia atletų. VI. 16. į Klaipėdos miesto stadioną susirinko viso Klaipėdos krašto sportininkai, lengvos atletikos rungtynėms. Šios rungtynės buvo surengtos 1929 m. Klaipėdos krašto lengvosios atletikos pirmenybėms nustatyti.

Viso startan atvyko apie 200 miesto ir provincijos sportininkų. Reikia paminėti, kad Klaipėdos kr. provincija lengv. atletikos srity visiška nenori užsileisti miestui.

Sportininkai buvo padalinti sekančiomis klasėmis: vyr. sen. A ir B kl., vyr. jnr. A (16—18 m.) ir B (iki 16 m.) kl. ir moterys per 18 m. ir mažiau 18 m. klasėmis. Programa vyksta su pusiau finalais, kurie daugumoje atliekami prieš pietus, o finalai po pietų.

Rezultatai:

100 mtr. bėgimas 11,7 sek. Tupikas K.S.S.; šveminas Spielv. žingsniu vėliau.

200 mtr. bėgimas 25,2 sek. Jaunzemas K.S.S.; 25,3 Kocėla K.S.S.

400 mtr. bėgimas 55,2 sek. šveminas Spielv.; 55,9 Dubovikas K.S.S.

800 mtr. bėgimas 2,16,1 min. Freimanas M. T. V.; 2, 16, 7, Pilipaitis M. T. V.

1500 mtr. bėgimas 4,24,3 min. Gėdė Spielv. (naujas Liet. rekordas).

3000 mtr. bėgimas 9,11,00 min. Vilichas M. T. V. (naujas Liet. rekordas).

5000 mtr. bėgimas 17,36,00 min. Geisleris M. T. V.; 17,56,00 Ginteris M. T. V.

šokimas į aukštį 1,63 mtr. Džiubinskas K.S.S. ir Letmanas Spielv.

šokimas į toli 6,23 mtr. šveminas Spielv.; 6,10 Jakumaitis-Herder.

šokimas su kartimi 2,77 mtr. Kudrickas K.S.S. ir Jakumaitis.

Disko metimas 32,99 mtr. Krūgeris, Vorvarts; 31,71 Pasėras ir 31,18 Kazbaras K.S.S.

Rutulio stūmimas 10,93 mtr. Jakšys, Spielv.; 10,90 Pasėras.

Ieties metimas 42,36 mtr. Lėbartas, M. T. V. 39,03 Kudrickas K. S. S.

Estafetė 4×100 49,9 sek. K.S.S.

Olimpinė estafetė 4 min. Spielverein. 4,8 min. K.S.S.

Klaipėdos krašto estafetė — laimėjo Spielver. bėgusi viena pati.

Rungtynėse gausingai dalyvavo juniorai ir moterys. Jų pasiekti rezultatai mūsų gal tiek neįdomauja, todėl visų ir neišvardinsime. Tų atletų programoje buvo trumpų dist. bėgimai, šokimai, mėtymai. Pasiiekta: 100 mtr. b. 12 sek., 200 mtr. 25,9 sek. šokimas į aukštį 160 cm., šok. į toli 6,07 mtr., rutulio stūm. 12,47 mtr. (jnr. rut.) ieties metimas 43,25 mtr. (jnr. iet.).

Moteryų klasėje pasiekta: 100 mtr. bėg. 14,5 sek., 75 mtr. bėg. 11 sek. ir estaf. 4×75 44 sek., šokime į aukštį — 1,30 cm. iet. met. 27,21 mtr. ir muštukas (sviedinio mėtymas) 43,90 mtr.

Lietuvių sporto sąjunga K.S.S., palyginus su kitomis sporto organizacijomis Klaipėdos krašte, yra jauniausia. Jos sportininkai neprityrę, jauni. Bet šiandieną mes ją matome vieną gausingiausių savo skaičiumi sporto aikštėje — viso ligi 40 dalyvių ir jos dalyvavimas žymu visose šakose. Ir palyginę bendrąjį dalyvių skaičių — 200, kurie atvyko iš arti 10 sporto organizacijų, rasime gražų priaugančių Klaipėdos kr. lietuvių sportininkų santykį. K.S.S. laimėjo 5 pirmas ir tiek pat antrų vietų. Tuo būdu K.S.S. klubas, palyginus jo trumpą gyvavimo laiką, yra daug pasidarbavęs ir daug žada ateičiai. Ypatingai buvo malonu, kada B klasėje 100 ir 200 mtr. bėgimuose kiti klubai buvo visiškai užšlopinti ir tedomino vien geltonos K.S.S. spalvos, užkariaudamos I, II ir III vietas. Trikovoje — 200 mtr. b., šokimas su kartimi ir ieties met. taip pat žymesnė laimėtoja yra K.S.S.

Reikia pabrėžti, kad 100 mtr. bėgimuose jau šiais metais antrą kartą pralaimi šveminas (Spielv.), kuris buvo laikomas geriausiu Lietuvoje tos distancijos bėgiku ir mus atstovavo pasaulio sportininkų akyse Amsterdame. Jo vietą užima Tupikas (K.S.S.), rodantis geresnį laiką ir tik ką išėjęs iš juniorų amžiaus:

K. S. S. — Klaipėda: Olimpija — Liepojus 1:2. VI. 22, Klaipėdos miesto stadione įvyko rungtynės tarp geriausių Lietuvos ir Latvijos futbolo k-đų — Klaipėdos K.S.S. ir Liepojaus „Olimpijos“.

„Olimpija“ yra jau senai žinoma komanda. Dažnai pas save kviečiasi arba kitur važiuoja žaisti su stipriomis komandomis, kur dažniausiai išeina nugalėtoja. Todėl ji jau 3-čius iš eilės metus ir laiko Latvijos nugalėtojos vardą. Tuo tarpu jos priešininkė K.S.S. yra dar jauna komanda.

Prieš žaidimo pradžią K.S.S. valdybos pirmininkas kap. Šaulys paprašo abi komandas susirinkti ir pasako gražią svečiams sveikinimo kalbą ir atminimui įteikia dovaną — bronzos statuetę. Olimpijos komandos vadovas širdingai priima dovaną, mūsiškius sveikina savo klubo vardu ir žaidimui prisiminti dovanoja gražiu užrašu, įremuotą savo k-dos vinietę.

Pirmojo puslaikio pradžioje labai gyvą ir gražų žaidimą parodė K.S.S.

Latviai labai gerai žaidė galvomis, dėl ko K.S.S., pratusi prie aukšto žaidimo, ėmė kombinuoti žemesnėmis pasuotėmis. Ne laimingesni buvo ir svečiai. Jiems taip pat į vartus mušti nesisekė. Per visą žaidimą vartams pavojingų smūgių beveik nė vieno nebuvo.

Netikėtai 25-tą minutę K.S.S. gauna pirmą golą per susigrūdimą prie vartų, savo žaidėjui netinkamai priėmus sviedinį. K.S.S. ilgai laikė prispaudusi savo svečius prie vartų. Bet... golo vis tiek neįmušė. Ol. dešinysis sparnas Bliumental prasiveržęs ir atvedęs kamuolį prie K.S.S. vartų ir gynėjui nespėjus paimti kamuolį, vartininkas nebesuspėjo orientuotis ir tuo būdu kamuolys, prieš visiška nenuštas pro viršutinę štangą įsiritė į vartus. Ir jau 32 min. K.S.S. turėjo pralošusi 2 golu.

Prieš puslaikio galą K.S.S. vėl ėmė žaidimui vadovauti ir pas latvius žaidimas visiškai pakriko. 41 minutei Trumpjanas iš 17 mtr. atstumo paleidęs vieną smūgį įmušė nesulaikomą ir vienintelį savo komandai garbės golą. Tokiomis tai išdavomis buvo baigti abeji puslaikiai. Iš žaidimo buvo matyti, kad Ol. yra daugiau treniruota komanda. Bet visą laiką žaidimui vadovavo K.S.S. Tik gal mūsiškiai per daug įvertino savo priešą, dėl ko kai kurie žaidėjai gerokai karščiavosi. Be to, K.S.S. 21/2 mėnesius prieš žaidimą buvo išsklaidyta ir negalėjo treniruotis.

Taigi žinant tas aplinkybes ir turint rezultatus 2:1, su tokia komanda, kuri žaisti atvyko po geros treniruotės su Prūsija-Berlynas ir mačius žaidimą, K.S.S. vadovaujamą, mūsiškius galima laikyti išlošusiais, nors moraliai.

I. J.

Futbolas Kaune. Birželio 22 ir 23 d. Kaune Rygos futbolo komanda „Vanderers“ turėjo dvi draugiškas rungtynes su „Makabi“ ir LFLS. Prieš „Makabi“ svečiai po atkaklos kovos įmušdami antrame havtaime vienintelį golą rungtynes laimi — 1:0. Antrą dieną svečiai turėjo daug stipresnį priešą kuris dar šiemet nebuvo nei prieš vietines, nei prieš užsienio komandas pralaimėjęs. LFLS pirmojo havtaimo pradžioje (3 min.) įvarė pirmą golą ir nors visą laiką žaidimą turi savo rankose, bet daugiau golų nepasiekė ir havtaimas baigėsi 1:0. Antrame havtaime iš pradžių LFLS laimi — 2:0, bet ir latviai sugeba išlyginti rezultatus. LFLS, rodydama tikrai gražų ir ypatingą puolėjų žaidimą, kerta dar latviams du golus ir laimi 4:2.

Iš pirmenybių rungtynių verta pažymėti visai netikėtą LFLS pralaimėjimą (VI. 30. 0:2) prieš KSK — Kultus. Po gražaus laimėjimo prieš „Vanderers“ ir prieš kitas komandas LFLS buvo užtikrintas laimėjimas ir pirma vieta pirmame pirmenybių rate. Šį kartą jų puolimas buvo labai silpnas, o KSK — Kultus sustiprino savo gynimą ką tik grįžusiais iš užsienio žaidėjais, kurie ir sugebėjo ne tik apginti, bet ir laimėti. Tai buvo pirmas LFLS pralaimėjimas ir pirmieji golai, kuriuos ji gavo nuo vietos komandų.

1 p. D. L. K. Gedimino pulkas. Birželio 23 d. pulko aikštėje įvyko sporto gegužinė. Gegužinės programa buvo gana plati, būtent: 1) Prietaisų gimnastika, 2) Piramidės prie prietaisų, 3) Piramidės be prietaisų, 4) Figūrinis dviračių važinėjimas, 5) Fakiro numeriai, 6) Lietuviškas Patas ir Patašonas, 7) Akrobatikos numeriai, 8) Sunkumų kilojimas, 9) Įvairūs fokusai. Nors prietaisų gimnastikoje dalyvavo beveik vieni naujokai, bet gimnastika pavyko labai gerai, ypatingai prie lygiagrečių. Iš kitų programos punktų įdomiausi buvo fakiro numeriai. Juos atliko vyr. pusk. Žemaitis. Numeriai šioke: 1) Mėtė ir kilojo 2-jų pūdų svarstį, 2) Atsigulė ant sudaužytų bonkų stiklų, ant krūtinės uždėjo 12 pūdų svarumo akmenį ir atsistojo du vyrai, o trečias akmenį daužė su kūju, 3) Ant tų pačių stiklų basom kojom šoko polką, 4) Per rankos ir kaklo raumenis pervėrė virbalus. Visi jo numeriai stebino žiūrėtojus. Įdomiausia, kad tokie aštrūs stiklai ir nuogų pečių nesužeidė. Publika surimtėjo, bet lietuviško Pato ir Patašono šposai vėl pralinksmo.

Visą laiką aikštėje veikė pryzinis šaudymas šratais. Sąlygos labai sunkios. Atstumas 15 metrų. Taikinėlis I pryzui 6 centm., II pr. 9 centm., III pr. 12 centm. Visiems pryzams išmušti po 58 akis. I pryzas — montekristas, II pryzas revolveris, III pryzas — getrai.

Vakare šaulių sode buvo kinas ir šokiai. Visi atsilankiusieji išėjo patenkinti. Gegužinės surengta vyr. ltn. Rugio ir Kuzmicko rūpesniu.

Alytaus šaulių rinktinės I k. — 4 art. pulkas 0:11 (0:4). Kiekvienais metais pulkas vykdamas į poligoną, sustoja Alytuje pailsinti ir tuo laiku su koku nors klūbu ar rinktine komanda žaidžia draugiškas futbolo rungtynes.

Birželio mėn. 21 d. I — os grupės aikštėje, Alytuje, žaidė su vietos šaulių rinktinės I — ja komanda. Pulkas pernai nugalėjęs Alytaus rinktinę, šiemet šaulių komandos jėgų nepabūgo ir žaidė šias rungtynes su dviem atsarginiais. Šauliai į savo komandą pasikvietė iš Mariampolės „L. F. L. S.“ klūbo futbolininkus.

Šauliai pradžioje smarkiai ir energingai puola ir sudaro rimto pavojaus pulko vartams. Pulkas, nors ir paėmė persvarą, bet nesiseka ir kombinacijos nevyksta. Pagaliau pulko puolimas, apsirapęs smėlinga aikšte, vis dažniau ir dažniau stato šaulių vartus į pavojų. Du muštus pulko naudai pendelius šaulių vartininkas gražiai užlaiko. Pulko puolėjams tiksliau pradėjus vesti puolimą ligi kėlinio galo įvarė 3 golus šauliams.

Antrąjį kėlinį pulkas pradeda žaisti energingiau. Gražiau kombinuodamas pat pradžioj įmuša golą. Ne užilgam antras ir trečias.

Švilpukas — visi sustoja pagerbti žuvusį sportininką kap. Gudyną. Toliau žaidžiant pulkas dar įmuša porą golų. Pulkas žaidžia ir toliau energingai. Pabaigoje įmuša dar porą golų ir rungtynes pulkas laimi 11:0.

V. p. Jablonskis.

Su šiuo numeriu siunčiamas Lietuvos Geležinkelių žemėlapis, kuris turėjo būti išsiųstas su 24 nr. (prie rašinio „Geležinkelių darbuotė“ 404 pusl.).

Naujos knygos.

„Mūsų Žinynas“. 1929 m. XVI t. 51 nr. Birželis. Šio numerio turinys: 1) Int. pulk. ltn. Navakas. Vokiečių kariuomenės maitinimas karo metu, 2) Art. kpt. Jasulaitis. Artilerijos taktikos eskizai. 3) Feldmaršalas ltn. Goiginger. Vadas yra klusnumas, atsakomybė ir charakteris. 4) Kitų valstybių kariuomenės. 5) Kritika ir bibliografija. 6) Karo literatūros rodyklė.

„Karo Archyvas“. Jo turinys: 1) S. Zaskevičius. Nepriklausomybės aušros prieblandose. 2) Vyr. ltn. Žukaitis. Panevėžio atvadavimas iš bolševikų 1919 m. 3) Art mjr. Gudelis. Lietuvos vasaros rytuose 1919 m.

„Kardas“. Birželis Nr. 2 Jo turinys: 1) Prieššaukiamoji kariško jaunūomenės parengimo reikalas. 2) Pts. Ekonominės karių bendrovės susirinkimas. 3) Stasys Dabušis. Nepamirškim Žemaitės. 4) Karo Mokslo Draugijos Centro valdybos veikimas. 5) Žvalgomosios rinktinės prancūzų kariuomenė. 6) Kariškas žaidimas ir ryšiai. 7) Ryšių šunes mūsų kariuomenėje.

J. Geniušas. Dramatizacija ir įscenavimas mokymo-auklėjimo priemonė. „Spaudos Fondo“ leidinys. Kaunas 1929. Kaina 3 lt. 50 ct.

Dabartiniu laiku mokykla siekdama ne tik vaizdingą, bet ir natūralų mokymą, vartoja daug naujų mokymo metodų: laboratorinį, kompleksinį, darbo metodą ir kitas, kurių tarpe, kaip ypatingas mokymo — auklėjimo metodas panaudojamas dramatizacija ir įscenavimas.

Šio mokymo — auklėjimo metodo esmė glūdi tame, kad per laisvą vaikų kuriuo nors mokamojo dalyko dramatizavimą ir jo savo jėgomis įscenavimą, vaikai geriau pažino kitų asmenų sielos gyvenimą ir tuo būdu tas metodas turi ypatingos reikšmės visuomeniškam vaikų auklėjimui. Todėl tas mokymo metodas ypatingai turi būti panaudojamas gimtosios istorijos ir literatūros mokymui.

Veikalo autorius, pažymėdamas savo veikale pedagogiskus to metodo pagrindus, kartu patiekia ir praktiškam jo vykdymui nurodymus, įscenavęs keletą liaudies pasakų ir žinomų rašytojų apysakų.

Su minėtu veikalu turi būtina susipažinti kiekvienas karininkas, o ypatingai švietimo vadovai, kad panaudoję šį naują pedagogišką metodą, galėtų tiksliau ir lengviau auklėti ir šviesti mūsų kareivius.

P. Jurgelevičius. Skautų vadovas. Praktiškas vadovėlis skautų vadovams. I dalis. Kaunas, 1929. 120 pusl. Kaina 2 lit.

Mūsų senas bendradarbis kapitonas P. Jurgelevičius išleido šiemet savo 6-ą veikalą apie skautus. Knygutė skiriama skautų vadovams, kurių tarpe nemaža buvo ir tebėra ir mūsų vadų-karininkų. Jiems ši knyga be galo svarbi. Tai yra, galima sakyti, „skautų statutas“, jų štabo viršininko patvirtintas ir leistas.

Kiek žinome, kariams yra leista aktingai dirbti skautų organizacijoje. Kadangi tai yra patriotiška jaunimo kariško pobūdžio organizacija, kurios uždaviniai yra giminingi kariuomenei ir kuri valstybės gyvenime suvaidina svarbų vaidmenį, tai būtų mūsų valstybei daug naudos, jei skautų organizacijoje bendradarbiautų kuo didesnis skaičius karininkų bei puskarininkų. Kariai gali būti ne vien tik instruktoriais, bet ir tikraisiais skautų vadovais. Tarp kitko kariai gali mokyti skautus rikiuotės, šaudybos, gimnastikos, topografijos, žvalgybos, gydytojai — pirmosios pagalbos ir higienos, techniškos kariuomenės karininkai — ryšių tarnybos, mechanikos, motociklizmo, automobilizmo, pionierijos ir t. t.

Skautijos dirva labai plati, įvairi ir įdomi. Čia kariams visada rasis darbo, jie visada bus naudingi ir pageidaujami. Kitose valstybėse skautų organizacijose aktingai veikia daug karininkų, gydytojų, inžinierių ir k. Tad reikėtų ir mūsų kariuomenės kariams daugiau susidomėti skautyste.

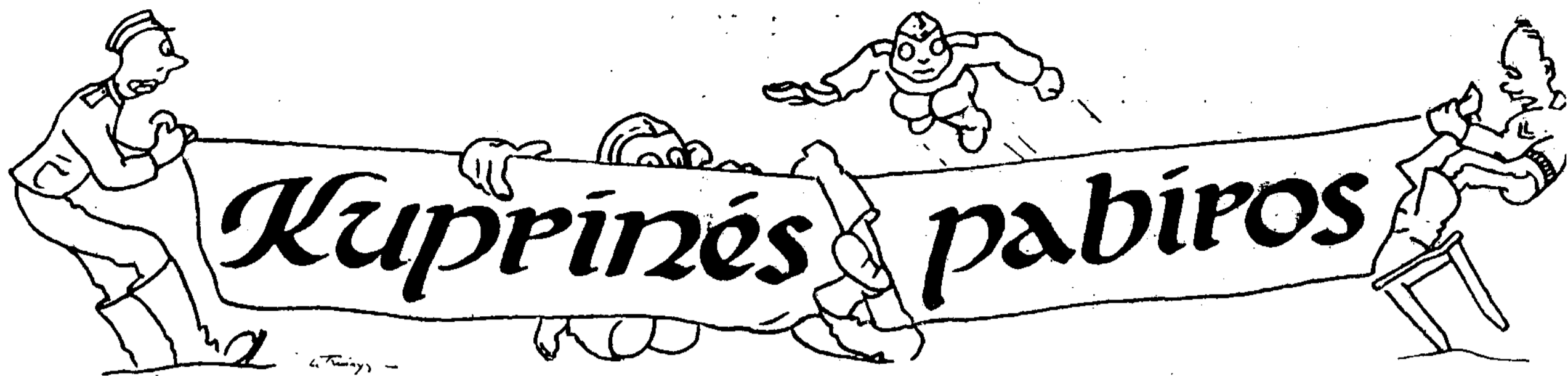
Savo knygoje P. Jurgelevičius duoda praktiškų konkrečių nurodymų bei patarimų skautų vadovams.

A. R-as.

Pranešimas.

Centrinė Kariuomenės Biblioteka prašo skaitytojus gražinti iki liepos mėn. 15 d. visas paimtas iš bibliotekos knygas revizijos reikalams. Nuo liepos mėn. 16 d. iki rugpjūčio mėn. 15 d. knygos iš bibliotekos neišduodamos.

Darbo valandos: kasdien 8.30 — 14; be to, pirmadienį 17—19.30, ketvirtadieniais 8.30 — 10 ir 17—19.30, ir sekmadienį 8—10.

Lauryno takai.

Buvo šaltas rudenėlis. Lapai nukrito. Šiurpu. Net ir Laurų Margis, išsigandęs šalčio, lindo į spalius.

Buvo verksminga diena: Laurynas atsisveikino su Barbora (mat važiavo į kariuomenę). Tris dienas ir naktis išsėdėjo su Barbora, kol atėjo liūdna perskyrimo valanda. Laurynas žiaukčiojo, kaip Margis dešrų persiėdęs, o Barbora tik ašaras braukė ir „staugtę staugė“. Barbaros motina liūdnei protavo: — „Dievo valia, neverkit, gal sugriš...“

Štai Laurynas jau šančiuose. Kario rūbai ir tvarka jam tik naujos kančios. Jis nieko nežino, nieko ir nenori žinoti, jo rūpesnis: Barbora laišką parašyti. Na, ir rašo: ir Barbora, ir Laurynas — per naktis lipdo raidę prie raidės, žodžius linijomis rikiuoja — širdies statutą aiškina.

— Tarp viso „bataliono“ įvairių laiškų Laurynas parašo ir taip:

„Mylimoji, brangioji, mano širdies paslaugėle, balandėli! pupsikiuk! Pirmiausia šimtus tūkstančių kartų bučiuoju tavo veidelį, tavo kasytės, tavo lūpytes, tavo kaklelį, bučiuoju tave visą.

— Kad žinotum koks mano gyvenimas. Kai pamanei tai ašaros byra, širdis dreba, geriau būtų, kad numirčia ar kokia liga prispaustų.

Kur tu matęs: šautuvą valyk, rikiuotės mokykis, bulves skusk, batus valyk. Juk tai pragaras! Gal turi kokių vaistų, kad nuo jų būtų galima susirgti.

Tai, sudiev, brangioji, švelnioji mano gulbele, mano paukšteli, nebelauk manęs, aš gyvas iš vaisko negrišiu.

Pasikloniok visiems labai žemai, ščeslyvai gyvenkit.

Tave bučiuoju nors per gromatėlę.

Laurynas Šmežeklis.

Praslinko savaitė. Daug sykių Laurynas krūto nuo turniko, gavo bausmių už žiopsojimą, kelius sykius net ašarėles žvejojo.

Vieną dieną Laurynas linksmas: gavo laišką ir siuntinį. O siuntiny rado stiklinį pirštą — bonkutę. Toje bonkutėje laiško žodžiais yra vaistai, kurių išgėrus apsergi, ir ilgai sergi, o mirtį tai ir norėk — nemirsi. Džiaugiasi Laurynas, lyg gavęs rojų su visais pridečkais, tik, žinoma, be Ievos.

Po pietų Laurynas žingsniuoja už sandėlo. Nuėjęs traukia buteliuką ir su pasigėrėjimu išgeria. Tik, kad nenumirčiau — galvoja Laurynas — tuomet ir Barbaros neteks matyti...

Bet ne negali būti — mano pasidrasindamas — siuntė — tai jau žino. Čia ir skonis neperblogiausias. Lyg taukai, lyg koki kanapių sunka, nė suprasti negalima. Žinoma, vis vaistai.

— Čia ant bonkutės popierėlis su parašu. Skaito — rikiuoja: Ri-c-ci-na, — ricina... lyg girdėtas žodis. Sakyk — ricina? Kas tai gali būti? Žinai, gal prancūziškai — nesuprasi.

— Pamatė jau kuopą išrikiuotą — dumia ir jis.

Mat, šiandien įtemptas žygis. Žygiuoja ir Laurynas. Tik kažkoks neramumas jaučiamas po diržu.

— Tolyn, dar blogiau. Pagaliau prašos viršilą, kad leistų iš rikiuotės. Leido. Kiek paėjus vėl tas pats ir t. t. Pagaliau visai atsiliko...

Išvargęs grįžo į kareivines ir supykęs nutarė užmiršti Barbora, kuri taip begėdiškai jį apgavo. Draugai, ištvirtėliai, ilgai ir gardžiai iš nelaimingojo Lauryno juokėsi, bet ir Laurynui vaistai „pamačijo“, nes žioplumą kai ranka atėmė. Jis dabar pavyzdingiausias kuopoj kareivis. Bet už tai ir Barbora laiškų neberašo.

D — nas.

Žmonijos garbintojas.

Amerikos laikraštis „Chicago — Tribune“ rašo apie šioki įvyki.

Į teisėjo J. Makkarti kamerą atvedė gatvėj suimtą stipriai įkaušusį pilietį Franką Liberti.

Teisėjo klausiamas, dėl kurių priežasčių jis taip stipriai išitraukė, vos liežuvį beapversdamas Liberti atsakė:

— Gimimo dieną turėjau pagerbti, pone teisėjau.

— Kieno gimimo dieną?

— Mano nelaimei, negaliu čia tiksliai pasakyti — atsakė Liberti. — Tačiau tikrai žinau, kad kas minutė gimsta po vaiką ir be abejo per tą laiką, kol aš geriau, užgimė visa virtinė vaikučių. Sutikit, pone teisėjau, kad būtų didžiausias nusizengimas nepagerbti tokio svarbaus įvykio.

— O gal tamstos ir tiesa — nusišypsojo teisėjas. — Neverta dėl to ginčytis. Tamstos iškelta mintis tuo labiau pagerbtina, kad ji tik tamstai pirmutiniam atėjo į galvą. Suprantama, kad tamsta labai brangini, myli ir gerbi žmoniją. Na, ką gi, tamsta, pone Liberti, esi laisvas ir gali sau eiti. Tačiau patariu ne per daug klausyti savo jautrios širdies balso, nes nelabai ilgai teišgyvensi.

— Ačiū! — apsidžiaugė Liberti. — Bet dėl tamstos gimimo, pone teisėjau, tai jau būtinai reikės gerokai išsigerti.

Vertė S. K.

Kaina visiems.: metams 8 lt., pusmečiui 4 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Atskiras nr. — 30 ct. Skelbimai: petito eilutė 50 ct.; prieš tekstą dvigubai. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Kuizinas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

00 30 000